

Politični zapiski

Še ta teden se bo odločilo?

Novosadski »Dane« prinaša iz Sarajeva tole poročilo od 29. marca: »Jugoslovanski list« poroča iz Beograda, da se po enodružnem prizadevanju vseh činilcev delajo priprave, da hrvatsko vprašanje pride že v prejšnji. Na podlagi nekaterih znakov, pravi list, se da slutiti, da bo v tem prizadevanju že ta teden nastopil nov in odločilen moment.

Živahno delovanje JNS in opozicije

Kakor poročajo beograjski listi, se je 29. t. m. mudil v Zagrebu zemljoradniški poslanec dr. Miloš Tupanjanin, ki je najprej govoril z Vilderjem, nato pa tudi z dr. Mačkem. Istega dne se je iz Ljubljane pripeljal v Zagreb tudi dr. Kramer, ki je najprej govoril z Vilderjem, nakar ga je ob 6 zvečer sprejel tudi dr. Maček. — Zagrebški Obzor pa poroča, da se pripravljajo živahna akcija SDK in združene opozicije, ki se je morda udeležijo tudi JNS. Verjetno je, da bo v Zagrebu širši sestanek pod predsedstvom dr. Mačka. Dan še ni določen, verjetno pa je, da že pred koncem tega tedna ali pa vsaj prvi teden prihodnjega meseca... Namen te akcije je ta, da bi se pospešile priprave za rešitev perečih političnih vprašanj.

Kdo naj predstavlja Srbe?

V Beogradu je začel izhajati nov poimenečnik, ki se imenuje »Socijalni Vesnik« ter ga ureja uredniški odbor. Ta list je prinesel članek z naslovom »Kdo je poklican reševati hrvatsko vprašanje?«. Pravi, da so za to poklicani predstavniki večine Srbov, večine Hrvatov in večine Slovencev. Potem pravi, da je znano, da Hrvate predstavlja dr. Maček in da Slovence predstavlja dr. Korošec. Nato pa se sprašuje: »Kdo pa predstavlja Srbe...?«. To bi bila mogla biti združena srbska opozicija, če bi se bila organizirala v eno celoto na en program, kar bi bil potem široko narodno gibanje, ki v sebi nosi večino Srbov. Toda šefi starih strank so to gibanje ubili, ga zapustili ter sedaj organizirajo vsak svojo stranko. Vračajo se na stanje pred 6. januarjem, da s korumpiranjem in preživljenimi strankami gredo v novi čas... Toda iste stranke, ko so bile še mlajše, tega vprašanja niso mogle rešiti. One so tiste, ki so privedle do 6. januarja. Ko bi bilo kaj poštenosti, bi sedaj morale prostovoljno iti doli, se umakniti. Sicer ne trdimo, da bi se stare stranke ne dale pomladiti. Mogle bi se. Toda v ta namen je treba spremeniti svoje stališče, je treba obdoditi svoje grehe in iti pogumno po novi poti skozi boje, skozi žrtve in skozi ječe. Maček in Korošec sta šla po tej poti, zato sta tudi svoji stranki ohranila ter osposobila za nove naloge. — Nato pa list sklepa, da bi bile potrebne nove volitve, ki naj bi pokazale, kdo naj govori za Srbe. — Beležimo le kot kronisti.

Narodna odbrana na delu

Iz Beograda poročajo, da je Narodna odbrana imela v nedeljo glavno sejo svojega osrednjega odbora, kjer je poročal odbor, nato pa predsednik obilnih odborov. Zlasti je bila naglašena potreba delovanja za dvigovanje in krepitev nacionalnega duha in narodne zavesti. Dalje naglašajo, da so obravnavali tudi vse ovire, ki ovirajo pravi razvoj nacionalnega delovanja ter resnične službe državnim in narodnim interesom, nakar je eesja sklenila navodila, kako naj se te ovire odstranijo.

Hrvatske žene v Beogradu

Hrvatsko žensstvo je organizirano v hrvatskem narodnem ženskem društvu Hrvatska majka. Kakor poročajo hrvatski listi, so 29. sušca prišle v Beograd zastopnice društva Hrvatska majka ter obiskale ministra pravde dr. Ružiča, kateremu so razložile potrebe svojega društva.

Vojvodinsko krilo združene opozicije

V Srbskem Itebeju so v nedeljo na prostem imeli svoje zborovanje pristaši vojvodinskega krila združene opozicije. Na zborovanju je govoril sklicatelj zborovanja bivši poslanski kandidat Evgenij Jocić, ki je govoril o zadnjih volitvah. Po shodu pa so zborovalci klicali kralju Petru II., Jugoslaviji in vojski.

Muslimani zoper komunizem

V Sarajevu zboruje muslimanski verski zbor »vakufsko-mearijski sabor«. Član tega zbora Hamid Kurbegović je trdil, da je delo sabsorskega odbora nepopolno v tem pogledu, ker ne pobija komunistične agitacije. Trdil je, da je komunistična akcija zlasti močna med muslimani, ker komunisti menijo, da je muslimanski življen najbolj pripraven za njihovo propagando. Kurbegović pa je naglasil, da je islam nepomirljiv sovražen vsakega brezverstva, iz česar sledi tudi za muslimane dolžnost odločnega boja zoper komuniste. Zato se morajo vsi muslimani, zlasti pa muslimanske versko-prosvetne ustanove odločno upreti komunistični propagandi.

Nov hrvatski tednik v Bosni

V Brčkem v Bosni so tamkajšnji Hrvati začeli izdajati nov tednik, ki se imenuje »Bosnac«. List bo zastopal hrvatske narodne, kulturne in druge interese.

Nov zagrebški tednik

V Zagrebu je začel izhajati nov tednik, ki se imenuje »Naše Novine« in ki mu je odgovorni urednik ter lastnik dr. Velimir Turk. Ta list je v svoji prvi številki prinesel članek, ki v njem med drugim veli: »V nasprotju s stališči o nujnosti samoodločbe narodov po receptih in načelih totalitarnih sistemov, ki pa so po svojem jedru nazadnjaška, ker hočejo samoodločbo izvesti kar z menjanjem oblike narodnega tlačenja — mi postavljamo v prvo vrsto rešitev narodnega vprašanja na podlagi demokracije. Torej je za nas rešitev hrvatskega vprašanja, ki je osrednje politično in državno vprašanje v Jugoslaviji, povezano s silami skupne demokracije Hrvatske, Srbije, Slovenije in drugih. Od moči te demokracije bo odvisna prihodnost in svoboda Hrvatske. Vsaka drugačna pot rešitve nacionalnega vprašanja sploh pomeni napako pot.

Ban dr. Natlačen v Beogradu

Beograd, 30. marca. m. Z jutranjim vlakom je prišel v Beograd ban dravske banovine dr. M. Natlačen. Danes je obiskal predsednika senata dr. Antona Korošca, pravosodnega ministra dr. Ružiča, finančnega ministra Vojina Djurđića, kmetijskega ministra inž. Bešlića in prosvetnega ministra Čirića.

Zagrebski »Obzor« razmišlja o koncentraciji

Zagrebski »Obzor« prinaša dolgo razmišljanje o koncentraciji ter pri tem navaja tudi mnenje »Slovenec«. Nato pa razlaga svoje stališče o koncentraciji, za katero se je zlasti izrekel JNS, potem pa so za njo tudi, kakor se zdi, vse tri skupine združene opozicije. Nato pa pravi:

»Načelno ni zoper koncentracijo niti SDS. Znano pa je tudi, da dr. Maček ne želi koncentracije zaradi koncentracije same, to se pravi, da ne mara iti v vlado zaradi same oblasti. To je docela pravilno stališče. Potemtakem dr. Maček ni zoper koncentracijo, če bi taka vlada imela natančno odredeno nalogo, ki bi bila v skladu z nalogo, da se utira pot za naglo rešitev hrvatskega vprašanja. Tako stališče je nekaj docela drugega, kakor pa slabo prikrita želja posameznikov, da se sestavi že kakršnakoli taka vlada, ne da bi se pri tem upoštevala vsebina vprašanja, ki je na dnevnem redu.

Koncentracija z natančno določeno nalogo je tudi zoper predloge, naj bi se zbrale vse struje in vsi nazori. Vlada vseh struj in vseh nazorov bi bila nesposobna količnej doprinesiti k rešitvi perečih političnih vprašanj, celo še bolj bi mogla stvari zapletiti. Dovolj je, če premislimo, kakšna bi bila vlada, ki bi v njej poleg SDK, združene opozicije, JNS in JRZ bile še tiste male pa številne skupine, ki po zgledu Topalovičevih jugosocialistov zahtevajo, da tudi sodelujejo v »koncentraciji« vseh struj in vsel sil. Če pa prezmemo te male skupine in računamo le s sodelovanjem SDK, združene opozicije, JNS in JRZ, nam je jasno, da bi taka vlada ne mogla uspešno pripraviti poti za rešitev perečih političnih vprašanj, razen če bi se poprej vse skupine med seboj domenile o vsem tistem, kar bi bilo v določenem roku treba izvesti.

Recimo pa, da bi bila mogoča kombinacija vseh omenjenih skupin pa brez JRZ, tedaj bi morali brezpozorno biti v njej zastopani zastopniki naših muslimanov in dr. Korošec, ki ima za seboj nedvomno veliko večino Slovencev. Toda tudi v tem primeru bi se takoj videlo, da bi taka

koncentracija v praksi močno šepala ter bi bilo neobhodno potrebno, da bi se še poprej doseglo soglasje v tem, kako naj se pripravljajo pot za reševanje perečih političnih vprašanj.

Od katere koli strani torej motrimo sestavo take mogoče kombinacije, vidimo, da niti ena ne bi mogla uspešno pripravljati pota rešitvi perečih političnih vprašanj, če poprej ni sporazuma, kako in do kdaj naj se naložena naloga izvrši.

Docela razumljivo je, da navadne stranke na vprašanje koncentracije gledajo s svojega političnega in strankarskega stališča. Toda hrvatsko narodno gibanje ni stranka, marveč predstavlja

Uredba za dentiste in zobne tehnike

Beograd, 30. marca. m. Minister za socialno politiko in ljudsko zdravje je na podlagi točke 5 § 93 finančnega zakona za l. 1933-39 po odobritvi ministrskega sveta predpisal uredbo z zakonsko močjo o spremembi § 18 zakona o zdravniških specialistih za bolezn ust in zob in o zobnih tehnikah z dne 18. novembra 1933 spremenjenega z zakonom od 4. julija 1933.

§ 1. te uredbe določa, da se po tretjem odstavku točke 4 § 18 zakona o zdravniških specialistih za bolezn ust in zob ter o zobnih tehnikah od 18. novembra 1930 spremenjenega z zakonom dne 4. julija 1933 doda točka 5, ki se glasi: Zobni tehniki, zobotehniški pomočniki in učenci, ki so dne 1. oktobra 1930 bili v stroki, morejo po skupnih 14 letih dokazanega dela stopiti v dentistično šolo na stomatoloških oddelkih, odnosno klinikah, ki jih bo za to določil minister za socialno politiko in ljudsko zdravje, kakor tudi na one v inozemstvu z istim rokom trajanja po predhodni odobritvi socialnega ministrstva. Dentistična šola bo trajala najmanj leto dni in bo prišla z delom najkasneje 12 mesecev po stopanju te uredbe v veljavo. Po končani šoli imajo kandidati pravico delati dentistični izpit pred stalno komisijo,

v reanici vse hrvatski narod. Nekaj čisto drugega je, če gredo v vlado predstavniki hrvatskega narodnega gibanja ali prvaki posameznih, navadnih strank. Ti zadnji morejo iz koncentracije tudi izstopiti, ne da bi pri tem izgubili kaj drugega kakor tiste ugodnosti in pristaše, katere prinašajo ministrske listnice. Drugače pa bi bilo, ako bi morali iz koncentracije izstopiti predstavniki hrvatskega narodnega gibanja, ko bi se prepričali, da ta kombinacija nima upanja pripraviti pot k rešitvi.

Po vsem tem in takem razlaganju pa končno »Obzor« zameri »Slovenec«, ker odklanja zamisel koncentracije s JNS. Mislimo, da že iz »Obzora« gornje razlage lahko vsak sklepa, da bi taka kombinacija ne vodila k nagli rešitvi, za katero se izrekajo vsi, in tudi »Obzor«.

ki jo določa § 19 tega zakona in to po programu, ki ga bo predpisal minister za socialno politiko. Pravico do dentističnega izpita imajo tudi oni kandidati, ki so končali 1 leto dentistične šole v inozemstvu, v kolikor izpolnjujejo ostale pogoje iz drugega odstavka tega paragrafa. Izpiti se lahko dvakrat ponavljajo in to v razdobju najmanj šestih mesecev.

Program dela dentistične šole kakor tudi red, po katerem se bodo sprejemali prijavljeni kandidati, določi s svojim odlokom socialni minister. Po opravljenem izpitu dobe zobni tehniki pravico do dentistične prakse kot dentisti tehniki ter za njih še nadalje velja odredba §§ 17 in 21, odstavek 2, tega zakona s spremembami. Zobni tehniki, ki so pričeli delo v stroki do 1. oktobra 1930 in ki jih je ta zakon zatekel v stroki kot pomočnike ali učence, se morajo najkasneje v roku enega leta prigraditi pristojni upravni oblasti z dokazom, kdaj so pričeli z zobotehničnim delom. V nasprotnem izgube pravico, da to naknadno store zaradi vstopa v dentistično šolo.

Uredba je objavljena v današnjih »Službenih novinah« ter je z današnjim dnem dobila obvezno moč.

odkazana naloga, da bi upravni aparat funkcional dalje brez hibe, dokler se ne ustvari nov politični režim. Politične stranke seveda na Češkem ne predstavljajo več ničesar in vidijo Nemci prvenstveno nalogo Narodnega sveta v tem, da bo znal zlasti gospodarsko in socialno plat življenja usmeriti po vzoru nemškega rajha. Iz tega se čisto natančno vidi akcijska možnost in širina udejstvovanje Narodne enote.

Prve odločbe

Prve odredbe, ki jih je Narodna enota z odobrenjem dr. Hache izdala, so: Omejitev pravice Zidov v narodnem življenju in njih polnopravni izločitev iz kulturnega (tako n. pr. so jim že vzeli proizvodnjo in vodstvo filma), likvidacija strank, zaseda premoženja komunistične stranke in uvedba splošne delovne dolžnosti (Arbeitsdienst). Zanimivo je, da so razpustili tudi Gaydovo stranko, ker ti rovarji tudi pri močeh Narodne enote ne uživajo nobene simpatije, predvsem pa ne njihov poglavar Gayda.

Čehi na Moravskem so tudi organizirani v Narodni enoti, ki ima v Brnu svoj pododbor. Nemški polnomočenec do prihoda protektorja general Blaskowitz, je izdal uredbo, da se Nemci na Češko-Moravskem izvesti iz kompetence čeških sodišč in se podredijo nemškemu sodstvu.

Z veliko napetostjo se pričakujejo odredbe Narodnega sveta na šolsko-prosvetnem področju.

Češki pozdrav: »Vlasti zdar!«

Praga, 30. marca. AA. DNB: Predsednik Narodne zajednice je izjavil, da se bo uradni pozdrav glasil »Vlasti zdar« (živela domovina), pri čemer se bo dvignila desna roka.

Nemški minister dr. Funk

razlaga gospodarsko politiko Nemčije v Srednji Evropi

Berlin, 30. marca. AA. DNB: Gospodarski minister in predsednik nemške narodne banke Funk je izjavil v svojem današnjem govoru med drugim:

Iz novega sistema v srednjeevropskem prostoru vstajajo nove politične in gospodarske moči. Nemčija je danes največja industrijska država na svetu, obenem bo pa mogla z večjim uspehom za vse prizadete države izgraditi gospodarski prostor od Severnega do Črnega morja. Bodoča tesna politična in duhovna skupnost Nemčije in Italije mora roditi tudi skupnost obeh držav, v kateri se bodo organizirale in izgradile oboje gospodarske sile za skupne velike naloge.

O nemško-romunski trgovski pogodbi je rekel Funk, da ta pogodba odpira nove poti. Tu ni »zvenketanja srebrca«, je rekel Funk, temveč se tu urejajo in po načrtu izražajo naravne gospodarske sile in delovna energija v interesu skupnega ustvarjanja. Nemčija daje dolgoročne kredite v obliki polizdelkov in izdelkov, ki se odplačujejo z delom romunskega naroda. Tako pomeni naše blago v Romuniji valuto, romunske surovine pri

nas pa devize. Delovna produkcija, urejena po državnih poti, predstavlja torej pri nas kritje valute. Ne bomo dovolili, da bi naše gospodarstvo bilo spet odvisno od kašne mednarodne valutne in konjunkturalne politike, ker se nam je posrečilo naše lastne metode uspešno uresničiti. Narodi, ki jim manjka kapitala, ne bodo več odvisni od drugih zaradi tujih posojil. Nemčija se je z Anglijo in Francijo pogajala, da bi z vzajemnim delom zboljšala mednarodno trgovino in dala svetovnemu gospodarstvu spet zdravo podlago. Ta pogajanja bi bila mogla roditi uspeh, toda najnovejši politični dogodki eo jih prekinili. Po uvedbi novega sistema v srednjeevropskem prostoru je potreba za nadaljevanje teh razgovorov le še narasla.

Na koncu svojega govora je Funk takole resumiral temeljne smernice nove nemške finančne politike:

1. Odložiti čim več bremen za bodočnost.
2. Prihraniti državni neznosne obresti, in
3. čimbolj osvoboditi finančni trg za potrebe zasebnega gospodarstva.

Knez Pavle kupil hrvatske umetnine

Beograd, 30. marca. AA. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je podaril muzeju kneza Pavla 10 slik in kipov, ki jih je izvolil odkupiti na razstavi »Pol stoletja hrvatske umetnosti« v Zagrebu. Gre za dela mlajših umetnikov, za slike Bruna Bulića, Vilka Gečana, Ivana Režka in Slavka Sahaja, za akvarele Mladenca Beže, Ivana Domca, Slavka Kopača in Vjekoslava Parača ter za kipe Frana Kralića in Ivana Loznice. Tako se je po zaslugi pozornosti svojega ustanovitelja muzej kneza Pavla vnovič izpopolnil ter obogatil z zbirko naših sodobnih umetnikov.

Kneginja Olga na umetniški razstavi

Beograd, 30. marca. m. Nj. kr. Vis. kneginja Olga je danes dopoldne v spremstvu dvorne dame ge. Lozaničeve obiskala umetniško razstavo slikarja Bore Stevanića, ki razstavlja v umetniškem paviljonu Cvijete Zuzorić.

Dr. Göbbels se je ustavil v Beogradu

Beograd, 30. marca. m. Na svojem potovanju v Atene se je ustavil danes dopoldne na zemunskem letališču nemški propagandni minister dr. Göbbels. Na letališču ga je pozdravil v imenu kraljevske vlade šef protokola v zunanjem ministertvu dr. Dušan Marinović, v imenu jugoslovanskega zrakoplovstva poveljnik vojaškega zrako-

plovstva general Miloško Janković z vsem svojim štabom. Minister Göbbels se je z njima razgovarjal, dokler letala niso pripravili za odlet.

Min. Snaj govori drevi izseljencem

Beograd, 30. marca. m. V noči od 31. marca na 1. april bo govoril v prekoceanski kratkovalovni radijski postaji v Beogradu našim izseljencem minister France Snaj.

Zagrebski nadškof prišel v Beograd

Beograd, 30. marca. m. V Beograd je prišel zagrebški nadškof prevz. dr. Alojzij Stepinac. V cerkvenih in političnih zadevah je bil sprejet danes pri pravosodnem, prosvetnem, gradbenem in finančnem ministru.

Za uvoznike

Beograd, 30. marca. AA. Na predlog Narodne banke je fin. minister izdal pooblastilo, da sme uvozni odbor Narodne banke dovoliti podjetnikom, ki uvažajo surovine ali polizdelke, da svoje izdelke iz uvoženih surovin izvoziyo v neklirinske države proti 100-odstotni kompenzaciji. Podjetja, ki bodo mogla del takšnih izdelkov prodati tudi za svobodne devize, bodo imela možnost, da dobe superkontingente za uvoz surovin. Prošnje za kompenzacije je poslati uvoznemu odboru Narodne banke, odbor bo pa določil pogoje za te transakcije. (Iz Narodne banke kraljevine Jugoslavije.)

Nervoznost radi Islandije

Nemčija hoče graditi svoja letalska oporišča na tem zelo važnem otoku
Na otoku je napovedan obisk nemške križarke „Emden“

Pariz, 30. marca. TG. Tukajšnji »Jour« objavljajo zanimiv dopis znanjca dopienika v Kopenhagenu o bojazni, ki se je zadnje čase pojavila na Danskem glede uvoza Islandije (102.000 kvad. km, velik otok, ki leži med ev. Skotsko in Grenlandijo in ki je po ustavi samostojen ter z Dansko združen le po skupni vladarjevi osebi. Danski kralj nosi naslov kralja Islandije. Prebivalcev šteje Islandija 110.000. — Op. uredj. Francoski časniki pravijo, da se je pojavila znamenja, da bo Nemčija ta otok dobila pod svoj vpliv, da bi tamkaj ustanovila letališko oporo za prekoceanski letalski promet kakor tudi oporišče za morebitne letalske napade proti Angliji, ako bi kedaj izbruhnila vojna med Nemčijo in Anglijo. Časnikar meni, da to ni nič novega, ker se je že v predvojni Nemčiji cesar Viljem bavil s to mislijo in delal poskuse v tem smislu.

Članek pripoveduje, da je posebna zadnje leto nemška propaganda na Islandiji bila izredno močna. Pred meseci je prišla namreč na Islandijo skupina nemških znanstvenikov pod vodstvom brata maršala Göringa, ki je zaprosila pri islandski vladi dovoljenje za znanstvene preiskave a starodavnih zemljepisnih dejstvih, o sestavinah islandske zemlje in o moreških tokih, ki otok božajo. Znanstveno odposlanstvo je mesec in mesec ostalo. Pridružil se mu je še nemški rušilec, ki se je vsidral v pristanišču glavnega mesta, kjer je bil imen tamkaj ostati. Za tem so prišli mladi ljudje, ki so delili med ljudstvo literaturo o narodnem socializmu in o Nemčiji.

Časnikar trdi, da mora vsakemu nestrokovnjaku pasti v oči izreden vojaški pomen tega otoka. Od Islandije do Skotske, torej do Anglije je razdalja majhna. Moderno letalo jo lahko premagi v 3 urah. Otok leži nadalje na eredi velike pomorske poti, ki vodi iz severno-ruskih pristanišč ob Murmaneki obali čez Atlantik. Islandija je v bližini Grenlandije, torej sijajna vmesna postojanka za plete iz Nemčije čez Atlantik v Ameriko. Ona država, ki ima v svojih rokah islandski otok, je dobila s tem v roke takorekč tudi ključ do nadoblasti v severnem delu Atlantskega morja.

V danskem parlamentu so se oglašali zaskrbljeni glasovi glede usode Islandije. Poslanec Olgeirson je vprašal vlado, če je Islandija zares sprejela od Nemčije prošnjo za dovoljenje, da tamkaj zgradi letalska oporišča in kakšen naj bi bil namen obiska nemške križarke »Emden«, ki je najavila svoj prihod v Rejkjavik, prestolnico Islandije. Ministrski predsednik je v odgovoru priznal, da je nemška vlada zares zaprosila za takšno dovoljenje in sicer na osnovi starih pogodb. Islandska vlada pa tega dovoljenja ni dala, češ, da Islandija nobeni tuji državi ne bo dovolila, da bi tamkaj gradila kakršnakoli oporišča. Glede »Emdena« pa ministrski predsednik ni povedal ničesar, toda v političnih krogih so mnenja, da hoče nemška vlada s tem obiskom nekoliko poudariti svoj pritisk na islandsko vlado, naj ugodí njeni prošnji.

Islandija nima ne armade, ne mornarice, ne letalstva, ne kakršnegakoli orožja. Morda bi se dala preplašiti. Z »Emdenom« se bo peljala na Islandijo cela vrsta odličnih predstavnikov nove Nemčije in bo zelo zanimivo izvedeti, v kakšnem poslanstvu so se podali na obisk na ta osamljen, a z vojaškega stališča tako važen otok eredi mrzlega severnega Atlantskega morja.

Göbbels v Atenah

Atene, 30. marca. AA. DNB: Nemški minister Göbbels je prišel danes popoldne v Atene.

6 minutna seja

Kovno, 30. marca. AA. Havas: Litvaneki sejm je ratificiral sporazum o odstopitvi Klajpede Nemčiji. Zunanji minister Urbeis je imel tri minute trajajoč govor, v katerem je prosil, naj sejm soglasno odobri berlinski sporazum. Seja je trajala šest minut.

Miaja: „Vse je končano“

Ali bo Italija odpoklicala svoje čete iz Španije

Oran, 30. marca. AA. Havas: Včeraj popoldne je prišel na tromotornem vojaškem letalu v spremstvu še ene osebe na letališče Sinijo španski republikanski general Miaja. Generala Miajo so na letališču pozdravili španski republikanski častniki, ki so prispeli par ur pred njim. General Miaja je na stavljeni vprašanja odgovoril samo: »Vse je končano«.

Med deseto uro dopoldne in popoldne je prispelo iz republikanske Španije 23 letal. V toku popoldneva sta pristali na tukajšnjem letališču še dve letali.

Notranji minister Suner o bodoci politiki Španije

Burgos, 30. marca. Notranji minister Francove vlade Serrano Suner je imel ob priliki vhoda nacionalne armade na Madrid politično pomemben radiogovor.

Najprej se je vprašal, kako da so mogli zastopniki tujih držav v Madridu tako mirno trpeti teror, ki ga je v tem nesrečnem mestu vzdrževala rdeča vlada.

Nato se je norčeval iz sovjetske Rusije, ker noče sprejeti članov rdeče vlade, ki so zbežali v Oran, bogato založeni z zlatom, ki so ga v Španiji naropali. »Sedaj smo mi v Madridu, ki ga je le-

vičarska propaganda vsega sveta proglašala kot naš grob. Sedaj pa je Madrid templj naših najdražjih mučnikov, ki so umrli za domovino, napadeno od vsesvetovne boljševiške fronte, ki je pod vodstvom Rusije kričala, da se ne bo nikoli udala.«

Nato je minister Suner omenil tiste narode in države, ki so hlinile, da želijo v Španiji mir, v resnici pa so podžigale rdečo tiranijo, da bi bila Španija podjarmljena tujcem, sedaj pa od nas zahtevajo zagotovilo, da bomo ohranili neodvisnost Španije od tujih vplivov... Španija se dobro zaveda, da niso španske državljanske vojne krivi samo tisti bedaki, ki so se dali nahujskati od sovjetske Rusije, ampak tudi izvestni narodi, ki so to državljansko vojsko hoteli izriniti za to, da Španijo politično in gospodarsko podjarmijo sebi. Nato je Suner dejal:

»Nacionalna Španija želi sodelovanja z vsemi državami, da doprinese svoj delež k pomirjenju Evrope. Toda vsekdar se bo zavedala in tega se morajo zavedati tudi drugi, da je špansko vprašanje rešil general Franco s pomočjo moči in hrabrosti španskega naroda na bojišču. Tudi bomo ostali neomajno zvesti nasproti tistim, ki so nas v tej državljanski vojski podpirali dejansko tako politično, kakor na naših bojiščih.

Francija sprašuje: Kaj z italijanskimi četami

Pariz, 30. marca. Tukajšnji politični krogi podarjajo, da je sedaj prišel čas, da Italija odpokliče iz Španije svoje štiri divizije (Littorio, Frece nere, Frece azzurre in Frece verdi pod poveljstvom generala Gambare), ker je to predpogoj za ureditev odnosov med Španijo in demokratičnimi velesilami ter za normalni razvoj njene notranje obnove. Sicer pa je general Franco angleški in francoski vladi obljubil, da bo odsvolil italijanske čete, kakor hitro bo gospodar vse Španije. V Londonu upajo, da bo konec državljanske vojne na španskem zelo olajšal napetost med Italijo in Francijo. Angleški politični krogi tudi pravijo, da je Španija dolžna večjo hvaležnost Veliki Britaniji, ki je ostala nevtralna in tako pripomogla generalu Francu do zmage (za kar Anglijo ljuto napadajo sovjetski listi), nego Italiji in Nemčiji. Londonski denarniki tudi obljubljajo vladi generala Franca veliko posojilo za obnovo dežele.

Odmevi Daladierovega govora

V Londonu

London, 30. marca. AA. Havas: Daladierov govor, ki ga objavljajo vsi listi, je napravil v Angliji globok vtis. Poedinstvi v francosko-italijanskem sporu so izzvale največje zanimanje. V Londonu obstaja upanje, da bo Rim izkoristil priliko, ki se mu proži in da bo izdelal predloge, ki ji bodo omogočili končno rešitev vseh nerešenih vprašanj med Francijo in Italijo. Kar se tiče Nemčije in nove dogme o potrebi »živiljenjskih prostorov«, ki naj stopi na mesto rasistične dogme, je bilo v zadnjih dneh že dovolj govora ter je angleško politično mnenje novo dogmo obsodilo. Zato se lahko trdi, da je Daladier bil v tem pogledu istočasno tolmač Francije in Anglije.

V Rimu

Rim, 30. marca. b. Tukajšnji politični krogi smatrajo Daladierov govor za neugodno politično dejanje, ki ne more doprinese k politični razjasnitvi odnosov med Italijo in Francijo. Diplomatski krogi trdijo, da včerajšnji Daladierov govor ni prav nič doprinesel k političnemu zblizanju obeh držav, čeprav Daladier ni zaprl vrat za seboj.

»United Press« poroča, da italijanska vlada že zaradi odhoda Mussolinija trenutno ne bo zavzela nobenega stališča do včerajšnjega govora Daladiera. Mussolini se bo verjetno v soboto vrnil ter bo bržkone tedaj podal jasno sliko o stališču Italije. Medtem so se pojavile tudi vesti, da se bosta še ta teden v Neaplju sestala šef italijanske vlade Mussolini in pruski ministrski predsednik markiz Göring. Dobro poučeni rimski krogi še vedno govorijo o tem, da bo general Franco lahko prisostvoval temu sestanku, ali pa

Družina v višji luči

Tudi tisti krogi, ki so krščansko vero zavrgli in jo prezirajo, pa ne morejo tajiti npravnstvenega razkroja sodobne brezverske družbe, si prizadevajo, kako bi se mogla dvigniti, in zlasti razmišljajo o tem, kako naj bi se utrdila družina. Žal pa ti poizkusi ne kažejo pravega uspeha in ga tudi ne morejo imeti, ker zakon in družino motrijo zgolj le s prirodnega stališča brez onstranskega smisla in smotrov neumrjočega, k Bogu stremečega duha. Zato nam versko brezbržni in krščanstvu protivno usmerjeni ljudje, ki o tem vprašanju razglabljajo, ne morejo v tem oziru povedati nič odrešilnega. Tudi pri nas beremo, kako bi bilo treba družino postaviti na gospodarsko višjo raven, kako je treba ženo z možem popolnoma izenačiti in kako postaviti zakon na podlago nekega medsebojnega erotičnega soglasja. Vse to, čeprav je v izvestnem smislu in pravih mejah tudi potrebno, pa ni glavno in družina drči navzdol tudi tam, kjer je marksizem svoj družabni sistem docela uresničil in ženo v svojem smislu čisto osamosvojil.

Kako drugače pojmuje družino krščanstvo! O tem je v svoji letošnji pastirski poslanici povedal lepe in globoke misli škof Bayeuxa in Lisieuxa, msgr. Picaud. Družina — pravi — je naravnost od Boga samega ustanovljena kot temelj civilne družbe in zato je zakon med možem in ženo podrejen pravi postavi, čije pogoje morata zakonca brezpogojno izpolnjevati. Nikjer ni važnost, namen in visokost zakona bolj označena kakor v svetem pismu, v katerem Bog sam tako v stari kakor v novi zavezi ne poudarja samo, da mora biti zakon v socialnem pogledu prvi namen, da se množi rod, ampak se poudarja tudi ljubezenska povezanost moža in žene, ki postane telesno-duševno eno, kakor je z nedosegljivo globokimi besedami dejal sam Sin božji. Toda sveto pismo nam tudi pove, da je eros žal izpremenljiv, nestanovit in podvržen valovanju nagonov, zaradi česar mora biti zakonska zveza zagotovljena tudi po strogi npravnstveni dolžnosti, zaradi česar je zakon trdna družabna institucija, ki ni prepuščena golemu osebnemu izživiljanju in zahteva včasih najhujše žrtve osebnega čustvovanja. Prav zato, da bi se zakon mogel povzpeti do tolike višine, mu je Bog tudi podelil verski značaj v zakramentu, s katerim postaja vir posebne božje milosti in tudi v Cerkvi tvori važno osnovo življenja v Bogu. Kdor zanemarija ta moment, zakona krščanske družbe nikoli ne bo domel do dna in tudi ne bo mogel nasvetovati nobene resnične reforme. V krščanskem zakonu mož ni tiran, pač pa ostane dobri in pravični gospodar družine, in brez te podreditve iz ljubezni in spoštovanja srečen in trajen zakon, ki bi bil tudi v blagor družbe, ni mogoč. Zena pa je po krščanskem zakonu povzdignjena v dostojanstvo, ki je še povišano po zakramentalnem značaju te uredbe, odgovornost do otrok pa je v zakonu, kakor ga hoče Bog, zajamčena v priznavanju očetove avtoritete in npravnstveni višini ljubeče matere, ki ima svoj vzor v božji Materi sami.

Sicer je pa tudi že staro poganstvo božjepravnici značaj zakona dobro čutilo in institucija zakona je bila že takrat posvečena kot dej najgloblji verskega značaja. Le novo poganstvo je to pozabilo in v tem je eden glavnih npravnstvenih vzrokov propadanja družine. Dobro bi bilo, če bi to upoštevali tudi pri nas tisti, ki o tem problemu razmišljajo in pišejo.

Vatikan, 30. marca. AA. Havas: Sv. oče Pij XII. je določil pariškega nadškofa kardinala Verdiera za papeškega legata na evharističnem kongresu, ki bo meseca maja v Alžiru.

Rim, 30. marca. AA. Stefani: Znani industrialec, lastnik tovarne klobukov senator Terezio Borsalino je snodi umrl. Bil je star 70 let.

Kako močna je Romunija

(Pismo iz Bukarešte)

Bukarešta, marca 1939.

Istočasno z zasedbo Češke in Moravske po Nemčiji, s proglasitvijo nemške zaštite nad Slovaško ter z zasedbo Karpatske Ukrajine po Madžarih, je nenapovedano stopila tudi Romunija prav v ospredje evropskih dogodkov. Po Evropi so šla divja poročila, da je sedaj na vrsti Romunija. Na Madžarskem so že mobilizirali za okrepitev meje napram Romuniji, nemško gospodarsko odposlanstvo je v Bukarešti pritiskalo a svojimi predlogi, v Londonu so se vrstili diplomatski posveti zaradi tega, Poljska in sovjetska Rusija sta morali zaradi Romunije odgovarjati na vprašanja zapadnih velelci. Končno je tudi Romunija klicala svoje može pod orožje in s tem brez besede priznala, da se ji zdi položaj nevaren. Po prestolnici in po vsej deželi je šlo šepetajoče vprašanje, kaj bo jutri. Od vseh strani pa so se vsuli v deželo poročevalci velikih svetovnih listov ko jata gavranov, ki se vedno pojavlja na krajih, kjer diši po mrhovini-oznanjevalci hudih dni. Na vsi državo je legel temen, težak oblak.

Ministrski predsednik Galinescu in zunanji minister Gafencu sta v dveh zaporednih govorih pogumno naslikala položaj. Ljudstvo je razumelo pomen uradnih izjav, ki jim je bilo namenoma prilitega mnogo optimizma, ter se ozrlo na edino sredstvo, ki še preostaja, kadar je v nevarnosti evoboda doma, na svojo oboroženo silo! A tudi opazovalci iz tujine, ki se jih je te dni gnetlo po bukareških ulicah in po obmejnih krajih, so v prvi vrsti iskali podatkov o moči romunske armade, dobro vedoč, da bosta duh, ki jo prevladuje in orožje, s katerim je opremljena, vplivali na nadaljnji potek zgodovine.

Kakšna je romunska armada? Kaj in koliko je vredna? Kakšna je njena udarna moč, kolikšna njena odporna sila? Država Karola II. šteje danes skoraj 20 milijonov prebivalcev. Med njimi jih je daleč nad milijon, ki so opravili svojo redno vojaško službo in epadajo med izvežbane rezerve. Današnji romunski vojak je dober. To je treba poudariti v nasprotju z naziranj, ki so se v povojni dobi širila na njegov račun. Romunski vojak je po svojih osebnih zahtevah akromen, lahko zadovoljiv, a je utrjen, vztrajen in bister. Ne bo mu težko prilagoditi se nujnostim sodobne vojne. Neuspehi romunske vojske med svetovno vojno ne smeja biti zapisani na naslov romunskega vojaka, marveč na elabo vodstvo, na častnike, ki svojim nalogam niso bili kos. Zadnja leta je bilo v tem pogledu mnogo storiemo. Romunska oborožena sila se je spremenila v moderno vojsko, odkar je dobila zadostno tehnično opremo, posebno pa, odkar si je generalni štab prizadeval, da bi preustrojil častniški zbor in napredovanje v višje čine napravil odvisne od stvarnega znanja, dokazanega pri posebnih strokovnih izpitih. Vseh starih grehov seveda še ni bilo mogoče popraviti, vendar pa dosežani uspehi opravičujejo najboljše nade v vsakem pogledu.

Tudi na polju tehnične opreme priznavajo

strokovnjaki velik napredek. Topništvo je v vsakem pogledu dobro. Orožje je prišlo iz čeških škodovih tovarnen, medtem ko so lažje topove dobavljale francoske Creuzotove ožrožarne. Mnogo orožja so proizvajale domače železarnice. V pogledu strojnih pušk je romunska armada dobro opremljena, saj je znano, da je Romunija samo v zadnjih dveh letih kupila na Češkem 20.000 najmodernejših strojníc vrste »Zbrojovka«, ki slovijo po vsemu svetu.

V letalstvu je Romunija sorazmerno še slaba. Število bombnih letal, ki so najnovejšega izvora, je še dokaj skromno. Nekoliko boljše je glede lažjih lovskih in izvidniških letal, a treba bo še velikih naporov, da bo brezbržnost prošlih let popravljena. V Romuniji so danes v polnem obratu že tri tovarne za letala, tovarne »Ikar« za lahke stroje, tovarne »Set« za večžalna letala, ter tovarne »IAR« v Brassovu v Transilvaniji, kjer izdelujejo bombnike in večja lovška letala. Res pa je, na drugi strani, da vse te tovarne ne zmorejo več kakor 300 letal na leto.

Velike naloge čakajo romunsko armado še na polju motoriziranja. To zveni zelo čudno, če pomislimo, da je Romunija dežela petroleja. Vse motorizirano orodje, tanki in oklopni vozovi prihajajo še vedno izključno iz tujine. Severna Amerika je poslala veliko vojaških tovornih avtomobilov. Poleg tega imajo tvrdke Ford, Chrysler in Graham v Romuniji svoje sestavljavne obrate, ki so po svojem obsegu zmogljive, da same ustrezajo vsem potrebam, če bi na primer vojna dovoz avtomobilov iz Amerike prestrigla. Vojaški strokovnjaki, domači in tuji, pa priznavajo, da pomankljivosti v motorizirani opremi ne predstavljajo izredno velike škode, ker bi si tudi tuja armada, še tako sijajno opremljena, na slabih romunskih cestah in mehki romunski zemlji, zelo slabo počutila in bi ugodnosti motoriziranega prevoza ne moglo izkoristiti tako, kakor na primer v zapadni Evropi.

Udarnost romunske vojske pa neprimerno dviga bogastvo Romunije na sirovinah. Romunija nima samo v izobilici živilskih pridelkov in gonilnih snovi, kot na primer petroleja, ampak tudi na drugih rudah, ki jih vojna industrija potrebuje (mangan, grafit, bauxit, železo), medtem ko si baker z lahkoto dobavlja iz sosedne Jugoslavije. Domača železarska industrija pa je v zadnjih letih dosegla močnega razmah, tako da bi v njih letih dosegla samostojno skrbela za vojaške potrebe. Nabaja se večidel v dobro zaščitenem delu transilvanskih Alp.

Ako v luči zgoraj navedenih bežnih podatkov gledamo na romunsko oboroženo silo, moramo za zaupanjem verjeti zatrdilom Galinescu in Gafencu, da se bo Romunija proti vsakemu napadu branila in da je tudi v stanju z uspehom braniti svoje meje, razen seveda, če bi jo napadla kakšna velesila, ki jo v vsakem oziru nadkriljuje. Toda v tem primeru bi se ne borila več sama.

D-u.

»Zračna armada«

Rim, 30. marca. »Giornale d'Italia« pripominja k letalskemu dnevu, da je število italijanskih vojaških letal tajnost, ki je ne more in ne sme nihče izvedeti. Lahko pa se pove, da je Italija razen zračnih divizij uvedla kot enoto sedaj tudi zračno armado. Zračna armada šteje 400 letal, katerih vsako ima hitrost 400 km na uro ter nosi s seboj po 1000 kg bomb, ki jih je mogoče prenašati na razdalji 2000 km. Iz tega je razvidno, da je italijansko letalstvo predvsem usposobljeno za operacije v velikem in da more italijansko vojaško letalo, ne da bi se ustavilo, doseči vse točke v Sredozemskem morju pa vsa glavna mesta Evrope tja do Londona ter se vrniti k svoji bazi. Težki bombniki italijanskega letalstva, ki imajo tudi akcijski radij 2000 km, pa nosijo s seboj 5000 kg bomb ter morejo operirati tudi v Rdečem morju in v Indskem oceanu.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma bo jasno, porast toplote, tudi ponoči nad ničlo.

Zagrebska vremenska napoved: Jasno in toploje.

Zemunska vremen. napoved: Nekoliko hladneje. Na zahodu jasno, na vzhodu polovici države pa oblačno in morda tudi dež ali sneg.

Ljubljana

Obvezna telovadba vajencev

Pred kratkim smo pod tem naslovom objavili članek, ki se je prav toplotno zavzel za vajence, ker morajo po pouku v obrtni nadaljevalni šoli ostati še pri letos uvedeni obvezni telesni vzgoji. Pisec je pa o tem pouku vajencev gotovo premalo poučen, ker ljubljanskemu odboru za telesno vzgojo očita, da morajo biti vajenci take dni celotno 9 zvečer lačni.

Zato pa prav radi objavljamo tudi pojasnilo, ki smo dobili z magistrata, ter je zanimivo tako za starše in vajence, kakor tudi za mojstrje.

Mestna občina je po zakonu o obvezni telesni vzgoji dolžna organizirati obvezno telesno vzgojo za moško mladino, ki ne obiskuje srednjih šol. Vseh teh obveznikov v starosti od 14. do 20. leta je v Ljubljani čez 2000. Za tako množico pa mestna občina ljubljanska nikakor ne more organizirati pouka, ker nima niti finančnih niti tehničnih možnosti. Zato se je morala ravnati za enkrat po zgledu Beograda in Zagreba, kjer so se omejili samo na pouk učencev strokovno nadaljevalnih šol, ker so obrtni vajenci mnogih strokovnih znanj, da jim je sistematično telesno razgibanje nujno potrebno, predvsem pa krojačem, čevljarjem, pekarni in dr. Zakon predvideva eiser nedeljski pouk, vendar je pa tudi po drugih krajih ob delavnikih, ker je zlasti po mestih laže izvedljivo.

Pisec je z najboljšim namenom zahteval pouk ob delavnikih, toda pri tem ni pomislil na mojstrje, ki ob delavnikih celo v šolo le neradi pošiljajo svoje vajence. Po drugih državah mora imeti obrtniški naraščaj najmanj eno popoldne na teden prosto za razgibanje v svezem zraku na urejenih igriščih in pod strokovnim nadzorom.

Ce bi bil mestni odsek za telesno vzgojo prišel e to zahtevo, bi gotovo takoj zavladalo veliko razburjenje med mojstri, na drugi strani pa spet ni bilo mogoče vajencem vzeti nedelje, saj jim vsi privoščimo izlete v planine, smučanje, nogomet, lahko atletiko in tudi razvedrilo po počitku. Poleg vsega tega pa v Ljubljani še tudi nimamo primernih, zlasti pa nam manjka tako velikih zaprtih prostorov, da bi lahko vsi obvezniki na nedeljo telovadili v njih. Ker je sedaj telovadba vajencev po pouku strokovno nadaljevalne šole, izgube vajenci najmanj časa, ker jim ni treba dvakrat hoditi v šolo. S tem se gotovo strinja tudi pisec članka, ki govori, koliko časa izgube vajenci e hoja k telovadbi, če stanujejo daleč v okolici mesta.

Popolnoma pa moramo pritrditi prijatelju vajencev, da vajenci ne smejo in ne morejo biti brez jedi od polne pa do noči. Ljubljanski mestni odsek za obvezno telesno vzgojo je pa tudi to upošteval mnogo bolj kakor znatno večja in bogatejša mesta v državi, ko je poskrbel, da vsak vajenec po končanem pouku strokovne nadaljevalne šole dobi za malico hlebec polbelega kruha, preden gre v telovadnico ali na sportno igrišče.

Vsem željam eveda ni mogoče ustreči, vendar je pa iz tega razvidno, da telesno-vzgojni odbor mestne občine ljubljanske upošteva interese vajencev in delodajalcev takó, kakor nikoder druge v državi. Pouk je v mejah možnosti izveden na res najpriladnejši in najboljši način, pri tem je pa treba tudi poudariti, da obvezna telesna vzgoja ne obstoji samo iz telovadbe, temveč ves njen program sloni na nacionalni, moralni ter splošno telesno vzgojni podlagi, kakor to predpisuje učenik ministretva za telesno vzgojo. Ljubljana je prva v dravski banovini, ki je uredila obvezno telesno vzgojo, zato pa moramo s svojimi zahtevami še počakati, kako bodo druga mesta rešila to težko vprašanje. Ze danes smo trdno prepričani, da bo Ljubljana vsem drugim krajem v zgled in da se bodo druga prijatelji vajencev sklicevali na obvezno telesno vzgojo v Ljubljani.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, zdiigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« gorenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.
Ogl. reg. S. br. 30474/35.

1 G. Emil Kralj, odlični igralec naše drame, proslavi v torek 4. aprila 25letni jubilej svojega odrednega dela. Ob tej priliki bo nastopil v Tolstojevi dram »Živi mrtveci« v vlogi Fedje Protasova. Jubilejna predstava bo v opernem gledališču. Vljudo prosimo jubilarne številne prijatelje in častilce njegove umetnosti, da kupijo vstopnice pri dnevi blagajni v operi, kjer so že v predprodaji.

1 Spremembe pri okrajnem sodišču. Z nastopom službe sodnika Pleiweisa, ki je bil premeščen iz Kranjske gore v Ljubljano, se je spremenil razpored poslov na sledeče: sodnik Pleiweis prevzame vsa pravno pomoč in vse tekoče in na novo pripadajoče kazenske zadeve črk B, K in O s 1. aprilom t. l.; sodnik Jože Rus prevzame vse

tekoče in na novo pripadajoče civilne zadeve črk H, L, R in Z in se zanj ustanovi oddelček IV/B. Temu oddelku je dodeljen kot vodja pisarne kancelist Roman Kramaršič. Vse stanovanjske zadeve, še neresene in na novo pripadajoče, obdrži od petih civilnih sodnikov vsak svoje.

1 Razstava motornih koles. Motoklub »Ilirijac« priredi od 15. do 22. aprila razstavo motornih koles. Sodelovali bodo le ljubljanski trgovci z motornimi kolesi. Izbira bo velika, saj so že vse tvrdke dopolnile svojo zalogo. Vsi letošnji modeli najboljših svetovnih tvrdk bodo zastopani. Priprave za razstavo so v polnem teku. Nekatere tvrdke so že prijavile, katere modele žele razstaviti. Druge se še pogajajo s tovarnami, da dobe do razstave res vse nove modele. Razstava bo v dvorani Delavske zbornice.

1 Prosvetno društvo Simon Gregorčič prej Plamen. Zastopnik imenovanega društva je hodil z nabiralo polo po Ljubljani ter deloma pri zasebnikih, pri raznih trgovcih in obrtnikih, ki so imeli posla s zidavo Frančiškanske dvorane, nabiral prispevke, kakor je dejal, za: Frančiškansko dvorano in za gori omenjeno društvo. Javnosti se e tem sporoča, da omenjeni gospod zastopnik ni bil pooblaščen od nikogar, najmanj pa od župnega urada Marijinega Oznanenja, da nabira tozadevne prispevke. Ce je bil pooblaščen od Prosvetnega društva Simon Gregorčič ali ne, to bo dognala policijska preiskava. Do sedaj nabrane zneske je porabil sam za svoje lastne namene. To pojasnilo javnosti, da ne bo še kdo nasledel.

1 Za moške obleke — damske obleke; plašče, kostume kupite najugodnejše pri Jeločnik & Simončič - Ljubljana - Pred škofijo 13.

1 Zopet češki film — slovenska filmska umetnina na sporedu v kinu Unionu. Umetniško višino češke filmske industrije spričujejo nepozabni filmi »Hordubalovi«, »Hajduk Janušik«, »Nedolžnost«, »Križ ob potoku« itd. Najnovejši češki film »Župnikov križev pot«, ki bo od danes naprej na sporedu v kinu Unionu, pa pa lepoti in vsebini prekaša vsa dosedanja češka filmska de-

Maribor

Trileka mariborskega avtobusnega prometa

Maribor, 30. marca 1939.

Pred tremi leti sredi meseca marca so začela Mestna podjetja v Mariboru z načrtno preureditvijo mestnega avtobusnega prometa in obnovitvijo celotnega avtobusnega parka. Od prejšnje mestne uprave so prevzela zlasti v pogledu avtobusnega prometa žalostno dediščino. Vse vozni park je bil v takem stanju, da so stala Mestna podjetja pred odločitvijo, da se avtobusni promet sploh ukine ter se koncesija prepusti kakšnemu zasebnemu podjetju, ali pa se pristopi k radikalnemu ozdravljenju. Mestna podjetja so se odločila za drugo rešitev. Z vsa energijo se je začelo delo za obnovo avtobusnega parka in za ozdravljenje podjetja. Potrebne so bile velike žrtve, predvsem pa velike investicije in bilo je takrat dosli takih, ki so kaj skeptično gledali na ta prizadevanja. Čas pa je pokazal, da so bila predvidevanja Mestnih podjetij pravilna. Te dni bo dogotovljen 17. novi avtobus, s katerim se zaključijo predvidena triletna preureditvena in obnovitvena doba mestnega avtobusnega prometa. V teh treh letih se je prejšnji zastareli park zamenjal s 17 novimi sodobnimi avtobusi na pogon s plinskim oljem. Od vsega prejšnjega parka je ostalo v obratu edino še eno vozilo. Večji del starih avtobusov je prodan, nekateri so preurejeni na pogon z metanolom ter služijo zaenkrat za rezervno za primer kakšnih nepredvidenih potreb. Ozdravljeno pa je tudi gospodarstvo avtobusnega prometa. Podjetje že zdavnaj ni več pasivno, temveč prinaša mestni občini lepe dohodke ter izplačuje popolnoma sanio iz lastnih sredstev vse investicije, ki so bile izvršene zaradi obnove avtobusnega parka.

Cenjenem občinstvu vljudo sporočam, da sem a preselil iz gostilne »Pri delavski pekarni«, Tržaška cesta št. 84 v gostilno »Tržaški dvor«, Tržaška cesta št. 44. ter se tem potom cenjenim gostom vljudo priporočam

Starman Rado.

m Velikonočna obnova za moške izobraženece. Od velikega ponedeljka do vključno velike srede bodo v bogoslovni cerkvi sv. Alojzija vsak večer ob 20 za mariborsko izobraženo versko-obnovitveni govori kot priprava na praznik Vstajenja Gospodovega. Govorili bodo: v ponedeljek ravnatelj Jakob Richter; v torek docent Dr. Držek; v sredo spiritual Anton Karo. Te duhovne obnove se zaključijo vsakokrat z zakramentalnim blagoslovom. Petje oskrbuje zbor mariborskih bogoslovcev. Cerkveno predstojništvo vabi uradnike, dijaštvo, trgovske in obrtniške kroge ter vse mariborske meštane k obilni udeležbi, da pripravijo svoje duše za pravo velikonočno razpoloženje.

m Na evetno nedeljo vabi Katoliška akcija za dekleta k velikonočni duhovni obnovi s sledečim sporedom: Ob četrt na 8 sv. maša v kapeli pri oo.

ALBUS terpentinovo milo

varuje Vaše perilo!

Dobiva se povsod!

Pazite na ime Albus!

Celje

c Kristusovo življenje in trpljenje s svojimi globokimi skrivnostmi zajame srce vernega kristjana najmočnejše v Velikem tednu. Zato se je odločilo Katoliško prosvetno društvo v Celju, da danes, jutri, v nedeljo in ponedeljek priredi v dvorani kina »Metropol« predavanja z veličastnim filmom »Kralj kraljev«. Občinstvo prosimo, da si po možnosti preskrbi vstopnice v predprodaji.

c »Mrtvaški ples«, nedeljska prireditev Gledališke družine v Celju, v celjskem mestnem gledališču. Prvič se pojavlja na slovenskem odru ime dunajskega pesnika A. J. Lippla, čeprav se more baš to delo, ki ga bo predvajala na evetno nedeljo Gledališka družina v Celju, uspešno kosati z najboljšimi deli te vrste, ki so kdaj šla preko slovenskih odrov. »Mrtvaški ples«, ki je sicer pisan v stilu srednjeveške duhovne igre, je ves prepojen z resnično pesniško lepoto, spominjajočo na najlepše bisere svetovne literature, obenem pa snovno tako bogat in zgoščen, da mora popolnoma osvojiti tako bralca kot gledalca. Glasba, ki spremlja posamezne dogodke in ki še povečuje učinek igre, je delo skladatelja A. Cererja. Tako po izboru dela kot po njegovi izvedbi obeta biti »Mrtvaški ples« najboljša diletantska prireditev v letošnji gledališki sezoni.

c Drvi ob 7 se prične v kapelici šolskih sester duhovne vaje za dekleta (uradnice, nameščenke in vsa druga dobra krščanska dekleta).

c Kongregacija celjskih gospa ima svoj sestanek na evetno nedeljo ob 6 zvečer, namesto drugo nedeljo v aprilu, ki pade ravno na Veliko noč. Družbena sv. maša bo v torek, 4. aprila ob 8 zjutraj.

c Anka Vltavsky. Na bregu št. 1 je umrla Gletna hčerka tajnika mestnega poglavarstva Anka Vltavsky. Hudo prizadeti družini našo iskreno sožalje!

c Velikonočni veleslalom na Okrešlju. Namesto nameravane tekme v smuku priredi Smučarski klub Celje na velikonočni ponedeljek s Savinjskega sedla na Okrešlju veleslalom na isti progi.

c Celjski šahovski klub je imel v sredo svoj mesečni brzoturnir, katerega se je udeležilo 12 igralcev. Prvo mesto je dosegel prof. Gabrovšek z vsemi dosegljivimi točkami (11), drugo in tretje Diehl Vladimir in Dobraj (9). V nedeljo, dne 2. aprila, bo celjski šahovski klub v Trbovljah odigral prvenstveno tekmo s tankajšnjim šahovskim klubom.

c Pri Skalni kleti se bo odigrala v nedeljo 2. aprila ob 4 popoldne prvenstvena nogometna tekma med celjskimi Atletiki in moštvom Bratstva z Jesenic, prvakom ljubljanske nogometne podzveze.

c Napad. V neki gostilni v Lembergu sta dva neznanca moška napadla 39 letnega posesnika Senča Josipa iz Gorice pri Dobrni in ga zdelala s koli in zaprtim nožem. Prizadejala sta mu hude poškodbe po vsem telesu, zlasti nevarne pa po glavi.

Ptuj

Požar v Skorbi in Dravskem polju. Pri poselniku Ogrinecu Lovrencu v Skorbi, občina Slovenja vas na Dravskem polju, je 28. t. m. ponoči ob pol eni izbruhnil požar. Prihiti so takoj gasilci iz Hajdine, Gorečje vasi in Ptujja, ki pa se niso lotili gašenja, ker je bil ogenj medtem že urokčen in omejen. Ogrinec je zgorelo stanovanjsko in gospodarsko poslopje, tako da trpi nad 18.000 din škoda. Zavarovan pa je bil za 15.000 dinarjev. Zgorela je tudi ena krava, druga pa se je k sreči odtrgala. Na hlevu je usodne noči spal 38letni Ogrinec brat Franc, poljski delavec iz Skorbe, ki je pri tej priliki dobil hude opekline po vsem telesu, tako da so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico. Njegovo stanje je nevarno.

Ljudska univerza. V petek, 31. marca, bo v Ljudski univerzi v Mladiki predaval prof. Rudolf Branko iz Maribora o temi: Kitajska in Japon s k a. Predavanja bodo spremljale skioptične slike. Začetek ob 20, vstopnina zelo nizka.

Murska Sobota

Občinski boben gre v pokoj. Na proračunski občinski seji je bil sprejet sklep, da se razlaganje z bobnanjem ukine in da se razglasi objavljajo samo na občinskih deskah in v lokalnem časopisu.

Prodaja žmarničnega vina je zavzela tak obseg, da je vzbudila velik odpor v gostilničarskih krogih, ki zahtevajo strožno kontrolo in občutnejše kazni za vse skrivne prodajalce. Tudi korist ljudskega zdravja to zahteva!

Na šahovskem brzoturnirju za prvenstvo Prekmurja je zmagal soboški prvak Janez Nemeč.

Gradnja Trgovskega doma je spet v polnem teku. Zdaj so na vrsti notranja zidarska dela, ki pa bodo kmalu končana. Mizararska, kleparska in druga dela so tudi že oddana. Stavba mora biti do konca maja gotova, ker bo otvoritev Trgovskega doma dne 16. junija uvod v »Prekmurski teden«.

Uničevanje vran in srak bo organiziralo soboško lovsko društvo z zastrupljenimi kurjimi jajci, ki jih bo polgalo po poljih in travnikih.

Kranj

Koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske bo jutri, v soboto, dne 1. aprila zvečer ob pol 19. Pod vodstvom ravnatelja Poliča bo izvajal Matični zbor nekaj najlepših del slovenske vokalne glasbene literature, poleg tega pa tudi vrsto narodnih pesmi, ki se v Kranju še niso izvajale. Pripominjamo, da so zborovske točke izvrstno nastudirane, zato bo nudi koncert najlepši umetniški užitek. Koncert bo v veliki dvorani Narodnega doma, vstopnice pa so v predprodaji v trgovini g. Pleška v Kranju.

Gorenjci! Nosite HINKO klobuke!

Tudi tovarna »Semperit« odpušta delavce. V učerajšnjem »Slovenec« smo poročali, da je začasno odpustila velika kranjska tovarna 86 delavcev, ki so bili zaposleni v predilnici. Zvedeli smo, da je tudi tovarna »Semperit« v Kranju odpovedala za dne 15. aprila službo okrog 90 delavcem. Tudi tovarna »Semperit« odpušta delavce zato, ker ne dobi deviz za potrebne sirovine.

Gledališče

Petek, 31. marca: Zaprtó.
Sobota, 1. aprila ob 20: »Pygmalion«, Red A.
Nedelja, 2. aprila ob 15: »Vse za šolot. Znižane cene. Zadnjič. — Ob 20: »Pygmalion«.

Romunska vojna mornarica je dobila novo šolsko motorno jadrnico. Izdelale so jo ladjedelnice Blohm & Voss v Hamburgu. Ko so na njej slovesno razvili romunsko zastavo (slikal in jo je prevzelo romunsko vodstvo, so dali ladji ime »Mircea«.

Kaj je preстал Madrid

Ob priliki zavzetja Madrida se listi epominja-
jo strahot, ki jih je doživljalo madridsko prebival-
stvo za časa državljanske vojne, ko je bil Madrid
popolnoma v rokah boljševiških in anarhističnih
teroristov.

Začetek terorja

Teror se je začel v Madridu že januarja leta
1934, ko se je pod republikansko vlado začel ge-
neralni štrajk, ki so ga spremljali politični umori,
požigi in plenitve ter je sodrga napadla celo mi-
nistre republikanske vlade. Teroristični val se je
v še hujši obliki ponovil naslednjega leta, 1935.
Takrat so že boljševiški komisariji imeli toliko
moč, da so popolnoma obvladali ulice, ki je pobi-
jala vse nje nevsene ljudi. 14. julija 1936. pa se
je zgodilo tisto hudodelstvo, ki je bilo neposredni
povod državljanske vojne. Vlada agenti so nam-
reč zahrbtno ubili poslance Calvo Sotelo, ki je bil
v parlamentu razkrinjal grozodejstva marksistične
tolpe: 58 ropov z oboroženo roko, 12 političnih
atentatov in 106 požganih samostanov v dobi treh
tednov.

Obleganja

Ko je general Franco nato udaril iz Maroka
na španska tla, da dvigne splošno vstajo, ki naj
bi Španijo osvobodila boljševiške tiranije, se je
večina madridskega prebivalstva, ki je težko tr-
pelo pod nasiljem sodrge, seveda želelo vetaji pri-
družiti in se je tudi napravil tak poizkus, ki so
ga pa rdeči zadušili in vse, ki so ostali živi, po-
streljali. Potem so rdeči hitro organizirali obrambo,
da ne bi mesta zavzel Francoov tovariš general
Mola, ki je bil zavzel vso staro Kastilijo. Nato se
je začelo obleganje na črti, ki jo je zavzemal leta
1809 že Napoleon. Madrid se da namreč izvrstno
bratiti, ker je obdan na vse strani od visokega
gorovja Sierra Guadarrame, ki dosega 2000 me-
trov višine ter od Sierra de Gredos, čije najvišji
vrh šteje celo 2500 m, vmes pa teče cela vrsta
drugih strmih hribov s strmimi pobočji in globelmi.
Okoli Madrida so se vršile krvave bitke in v me-
sasih oktobra in novembra 1936 je bil general
Franco na tem, da mesto zavzame, tako da se je
rdeča vlada preselila v Valencijo oziroma Barce-
lono. Bitke med nacionalisti in rdečimi so se vr-
šile že v takozvanem univerzitetnem predmestju
Madrida, toda odpor obleganih je bil tak, da je
general Franco sklenil, da vojsko konča na dru-
gih sektorjih in zavzame Madrid šele potem, ko
bi bila ostala Španija osvobodjena.

Klanje, požigi, plenitve

V mestu samem pa je vladalo pomanjkanje in
teror, ki je sedaj dosegel vrhunec. Vlada je sedaj
popolnoma boljševiška in socialistični ter
liberalni ministri so bili golo orodje v njenih ro-
kah. Znan je napad podivjanih žensk na hotel
»Ritz«, ko so bili poklani vsi gosti. Tolpa je raz-
dejala in zažgala vse cerkve in samostane ter po-
klala redovnike in redovnice. Le kapucinski sa-
mostan so ohranili kot ječo za politične nasprotni-
ke in za talce. Sodrga je nagnala v posamezne
cerkve in samostane celo ženske in otroke in jih
potem zažgala. Milijniki so dobivali za to delo
50 peset za vsako ubito osebo, 25 pa za vsako
požgano truplo. Ustanovila se je tajna policija po
vzorcu moskovske GPU in zdaj so se začeli aresti,

Otroški kotiček.

8

Konči Ahačič:

Nosan in Zalika

Križem-kražem plava Luna po svetu, čez
široko morje, visoke hribe, šumeče gozdove
in čez sto in sto vasi in mest. Zdaj je do-
spela nad vaški zvonik, v katerem tik-taka
ura.

Luna postoji in pogleda na uro: »Pazi,
Luna, da ne boš zamudila! Vsak čas bo pol-
noč odbila. Potlej do ene lahko narediš, kar-
koli si zaželiš! Le hitro! Le hitro! Ho! Ho!
Ho! da prepozno ne bo!«

Kraljeva palača v Madridu

streljanja in mučenja na kupe dan za dnem. Ople-
nili so tudi vsa poslopja in privatne hiše, v ka-
terih so bile umetnine, ter uprizorili divje orgije.
Pri tem se je najbolj odlikovala ženska, prosula
Pasionaria. Nad vsako zmago nacionalistov so se
rdeči maščevali s tem, da so začeli klati talce, ki
so bili zaprti v prostore brez zraka, kjer so gla-
dovoli in umirali ne samo od gladi, boleznij ter
umazanih, ampak tudi zaradi mučenj, ki so bila na
demonški način organizirana od sovjetskih stro-
kovnikov. Demokratična Evropa pa je k vsemu
temu malčala, da so člani španske Akademije
znanosti, kolikor jih je zbežalo v Evropo, junija
1937 na podlagi avtentčnih informacij in lastnih
izkušenj pozvali javno ves kulturni svet, da se
dvigne proti taki grozovitosti.

Koliko so rdeči nakradli

Nato so se začeli letalski napadi na mesto,
marksisti pa so divjali naprej in so v tem času
izropali tudi enega najbolj slavnih muzejev na
svetu, znani del Prado in muzej Moderne umet-
nosti. Tudi so oplenili še vse, kar je ostalo, in
znano je, da so ob tej priliki ministri rdeče vlade
in njihovi prijatelji nakradli ogromno premoženje,
ki so ga naložili v inozemstvu in od katerega

danes v Franciji, Švici in Angliji živijo. Tudi mi-
ličniki najboljših boljševiške legije, pod povelj-
stvom proslulega rdečega generala Listerja, so ta-
krat nagrabili ogromno premoženja in ko so letos
pribežali čez Pireneje v Francijo, so na avtomo-
bilih prinesli s seboj zlata in dragih kamnov v več
sto milijonski vrednosti ter so bili še ogorčeni,
ko je francoska oblast ta bogastva zaplenila, da
jih vrne pravim lastnikom...

Zadnja postaja križeve poti

Lani in letos pa je madridsko prebivalstvo,
ki je po pretežni večini bilo na strani nacionalne
vlade, prestalo zadnjo postajo svoje Kalvarije, v
kateri more zaznamovati veliko mučnikov za ve-
ro in domovino. Potem, ko so letos zbežali tero-
risti in se je ustanovil narodno-obrambni svet s
polkovnikom Casadom in generalom Mijao na če-
lu, se je začelo za Madrid novo trpljenje, ker so
se komunisti obrambnemu svetu, ki je imel namen
skleniti z generalom Francom mir, uprli. Pa ulicah
so zopet streljali, napadali hiše in morili svoje
politične nasprotnike, še več pa nedolžnih ljudi,
ki so jih tudi oplenili. Danes to prebivalstvo plava
v radosti, ker so minuli dnevi strahotnega pekla
pod rdečim režimom.

V spomin na Mussolinijev obisk. V spomin
na obisk Gorice in Julijske Krajine, ki ga je na-
pravil načelnik naše vlade najprej Tretu, 20. sep-
tembra pa Gorici, je izšla lepa, slovesnim dnem
primerna knjiga. Poleg popisa sprejemnih svečan-
osti prinaša knjiga dolgo vrsto zanimivih slik,
v katerih središču je voditelj fašistične Italije.

Smrtna nesreča pri delu. Pri zgradbi nove
električne centrale v Kanalu se je smrtno pa-
nežrežil 35-letni Ivan Cervo iz Bozena na Juž-
nem Tirolskem. Bil je zaposlen na nekem ograjdu
nad Sočo. Nepričakovano je napravil pogrešen
korak in je strmoglavil v globino, kjer si je zlo-
mil tilnik. Obležal je na mestu mrtve.

Imenovanje. Za predsednika tribunala v Ko-
pru v Istri je bil imenovan g. Fr. Boškin, sodnik
tržškega tribunala. G. Boškin je naš rojak iz
Pevme pri Gorici.

Smrt v tujini. V bolnišnici v Parizu je umrl
delavec Viktor Oblak, star 32 let, doma v Spod-
nji Idriji. Naj počiva v miru!

Spodnja Idrija. Po daljšem bolehanju je umr-
la 19-letna mladenka Jozefa Svetlik, posestniška
hči s Krnic. Imela je zelo lep pogreb. Zaljujči
stariši, zelo potrni nad izgubo svoje mlade hčerke,
se iskreno zahvaljujejo vsem, ki so s počastitvijo
njihove ljubljenske tudi njim nudili toplo tolažbo.

Kanal. Po kratki bolezni je mirno v Gospodu
zaspal g. Stefan Segalla, znan kotlarski mojster.
Zaradi svoje značajnosti in jeklene močnatosti je
bil spoštovan v vsem kanalskem okraju. Dočakal
je 71 let. Pokoj njegovi duši!

Električni tok ga je ubil. Iz Sp. Idrije nam
poročajo: 9 in polletni Vinko Ogrič je v svoji
otroški obestnosti splezal na električni drog, pri-
jel za žico in tok ga je pri prič ubil.

Za družine s številnim naraščanjem. V vseh
erediških Julijske Krajine se je slovensko obha-
jala dveletnica ustanovitve fašističnega združenja
družin s številnim naraščanjem. Ob tej priliki so
bili tudi starši z mnogimi otroki nagrajeni. V Go-
rici, kjer je bila svečanost na gradu, sta dobila
zakonca Ivan Rupnik in njegova žena Franciska
s Črnega vrha nad Idrijo 2000 lir, ker imata osem
otrok. Slične nagrade so bile razdeljene tudi na
Reki, v Pulju in v Vidmu.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 28. marca.
Mesec marec, ki je prinesel več prav važnih
dogodkov za zagrebške Slovence, se bliža h kon-
cu. Ker nismo sproti o tem nič poročali, hočemo
vsaj pred koncem meseca dati nekaj pregleda.

Dne 12. marca je priredilo Slomškovo pro-
svetno društvo igre »Prisega o polnočje« (Manica
Komanova). Igro je pripravil g. Rupnik France, ki
je letos zrežiral že več predstav. Tudi ta je bila
uspešna, čeprav je nastopilo nekaj novih igralcev.
Posebno lepo pa je bilo petje, s katerim sta med
odmorom nastopila društveni mešani in moški zbor.
Petje je vodil bogoslovec g. Lisac Andrej, ki je
tukaj na dopustu in je z večjo roko v kratkem
času dosegel zelo lepe uspehe.

Istega dne se je pri sv. Roku poslovil naš
dosedanji duhovnik g. Jože Gregorič, ki je štiri
leta in štiri mesece opravljal službo dušnega pa-
stirja med zagrebškimi Slovenci. Na njegovo mesto
je prišel g. Marko Mihelič, ki bo študiral na tu-
kajšnji univerzi matematiko in fiziko za škofijsko
gimnazijo v St. Vidu nad Ljubljano. Novi dušni
pastir se nam je lepo predstavil v nedeljo, 19. mar-
ca. Želimo mu mnogo blagoslova in uspeha pri
delu za duhovni napredek zagrebških Slovencev
in tudi pri njegovem študiju.

Prosvetna večera je imelo Slomškovo prosvet-
no društvo v tem času samo dva: 26. februarja je
predaval o zavarovanju g. Bregar, ravnatelj za-
grebske podružnice Vzajemne zavarovalnice. Pre-
davanje je bilo prav poučno in koristno, kar se je
videlo iz razgovora po predavanju. — 5. marca je
nadaljeval g. L. Kiki svoja predavanja o socialnem
vprašanju. Predavanje je bilo skrbno pripravljeno
in mu je bilo mnogoštevilno občinstvo zelo hva-
ležno.

Za belo nedeljo pripravlja Slomškovo prosvet-
no društvo namesto igre koncert slov. umetnih in
narodnih pesmi. Upamo, da bo to lep dogodek za
zagrebške Slovence.

V zagrebškem predmestju Kustošiji je bilo
konec januarja ustanovljeno »Slovensko prosvetno
društvo Kustošijac« (predsednik g. Matija Horvat).
Društvo ima namen, da poveže raztresene Slovence
in med njimi širi pravo omiko. Nekateri člani dru-
štva so zelo delavni in so pridobili društvu že blizu
sto članov. — Kmalu nameravajo nastopiti s
prvo igro.

Ze ve zakaj

»Prosim, gospod vlomilec, vzemite tudi bla-
gajniško knjigo s seboj!«

Kamnik

Kamniški proračun za leto 1939-40 je za 119
tisoč dinarjev večji od letošnjega in znaša 978.965.
Povišan je predvsem v postavkah: šolstvo (50.000
din), ceste (10.000 din), mostovi (Sušev most!
30.000 din) itd. Tudi za nabavo novega škropil-
nega avtomobila je določenih 30.000 din. Kljub
zvišanju proračuna se doklade ne bodo zvišale,
ampak bodo ostale iste ko do sedaj. Računski
zaključek za lansko leto izkazuje 126.000 din pre-
bitka, kar je dokaz, da sedanja občinska uprava
dobro gospodari.

Litija

Prosvetno društvo v Litiji priredi v soboto
1. aprila ob 8 zvečer in v nedeljo 2. aprila ob 3
popoldne Matterlikovo dramo iz svetovne vojne
v 3 dej. »Stilmondski župan«.

Ivan Kos 70 letnik. Te dni praznuje 70 letnico
značajan in zgleden krščanski mož g. Ivan Kos
iz Podstarijeva. Življenje mu je potekalo v težki
in odgovorni železničarski službi, ki jo je oprav-
ljal polnih 35 let kot čuvaj. Rodilo se mu je 15
otrok in vse je spravil dobri in skrbni družinski
glavar h kruhu. Nikdar se ni udeleževal v jav-
nem življenju in ni nikjer silil v ospredje, bil pa
je vnet in odločen pristaš voditelja slovenskega
naroda dr. Korošca. Katoliško časopisje je bilo v
njegovi družini vedno na častnem mestu. 37 let
je naročnik »Domoljubca«, in »Bogoljuba« že 10.
leto zahaja v njegovo hišo. Čestitkam njegovih
otrok, sorodnikov in prijateljev se pridružujemo
tudi mi in mu želimo, da bi ob svoji zvesti dru-
žici mami Tereziji dočkal še mnogo let v miru
in zasluženem počitku.

Nemški zunanji minister von Ribbentrop (desno) in litvanski zunanji minister Urbsys (levo)
podpisujeta pogodbo, s katero je Litva odstopila Nemčiji mesto Memel s pripadajočim ozemljem

Zaradi prehlada filmske zvezdnice - cel alarm

Pred nekaj tedni je ves evropski tisk zavpil,
da se je slavna švedska filmska igralka Zarah
Leander pri snemanju nekega filma težko pone-
srečila. Poročila so ganljivo opisovala, da se je po
neprevidnosti nekega tehnika, ki je zanemaril var-
nostne naprave, močno opekla po obrazu in dobila
hude poškodbe na očeh, slednjič, da se je morala
podvržiti hudi operaciji. Poročila so se zaključila
z ugotovitvami zdravnikov, da »direktno živ-
ljenjske nevarnosti še ni«, kar naj bi sicer uči-
nkovalo tolažilno, vendar pa tudi kazalo na to, da
gre za res. V filmskih krogih in pri številnih obo-
ževalcih švedske umetnice so tako poročila seve-
da vzbudila veliko pomilovanje. Nekateri peresar-
ji so morda že pripravljali nekrologe.

Nekemu švicarskemu listu pa se je posrečilo
priti do pisma Zarah Leander, ki ga je list tudi
objavil. Iz tega pisma je razvidno, da se je igralka
le nekoliko — prehladila, in sicer pri snemanju
filma »Bila je nora plesna noč« (Cajkovskij). Pri
nočnem snemanju vožnje s sanmi po snegu in ledu
jo je kljub odejam in ogrevalcem nekoliko pre-
mrazilo, »prav za prav so to smolo prevzele moje
oči, in ker so že od nekdaj za prehlad bolj ob-
čutljive, jim moram sedaj nekoliko prizanašati«,
pravi sama vpismu.

In zaradi takega piškavega prehlada so po
evropskem tisku šla tako razburljiva poročila! So
pač nastala bolj iz želje po veliki reklami kot pa iz
sočutja.

Hiša mu je izginila čez dan

V Brooklynu, posebnem okraju New Yorka, so
je sredi marca zgodila smešna pomota, ob kateri pa
je bil delavec Smith le ob hišo. Ko se je nekega ve-
čera vrnil z dela domov, je prestrašen opazil, da nje-
gove revne hišice ni več. Na mestu, kjer je zjutraj,
preden je šel na delo, še stala hišica, je bilo vseprek
razmetano njegovo pohištvo. Poslopje samo pa je
povsem izginilo in ni bilo nobenega sledu, kje je stalo.
Šele od sosedov je izvedel, da so mu hišo podrli de-
lavci mestnega magistrata. Planil je k najbližjemu te-
lefonu in mestni magistrat vprašal, kje imajo njegovo
hišo. Tako se je zadeva pojasnila tako, da so mu
mestni delavci podrli hišo — po pomoči. Gradbeni
urad mesta je namreč sklenil, da se mora nekaj sta-
rih hiš v Brooklynu podreti, da bodo napravile pro-
stor modernim stavbam. Zjutraj je urad poslal sku-
pino delavcev z naročilom, da podro hišo, katere na-
slov so označili z »Belmont Avenue 158«. Neareča pa
je hotela, da večina hiš v tem delu Brooklyna ni
imela nobenih vidnih števil in delavci hiše št. 158
niso mogli najti. Dobili pa so hišo, ki je imela št. 162.
Iz tega so sklepali, da bo druga hiša nazaj tista,
označena s številko 158. Toda tudi hiša št. 160 ni
imela številke in tako so jo zgrešili in se ustavili pri
hiši št. 156. Bila je majhna, revna hišica, ki je bila
kakor nalašč za podiranje. V kratkem so padli vsi
zidovi, gradbeni material in vse, kar je od ruševin
ostalo porabnega, so odpeljali in stvar je bila oprav-
ljena. Palir delavcev je zadovoljno zabeležil v svojo
beležnico: »Hiša Belmont Avenue 158 podrt.« Šele,
ko se je oglašil razkačen lastnik hiše, je prišlo na dan,
da so delavci podrli hišo št. 156.

Iz Julijske krajine

Ponikve pri Sv. Luciji. Po daljši bolezni je
umrl g. Jožef Hvala, po domače Stefan, star 82
let. Bil je kremenit, značajan krščanski mož in
zaveden Slovenec. Nad 40 let je bil cerkveni
ključar. Kaka je bil spoštovan in priljubljen, je
pokazal njegov slovesni pogreb z nenavadno šte-
vilnim spremetvom. Vsemogočni naj bo njegov
plačnik, preostali pa iskreno sožalje!

Obvestilo!

Majerhold Marija je zopet prevzela in odpre v nedeljo, dne 2. aprila t. l. znano gostilno Majerhold v Mozirju.

Vedno boš postrežen z okusnimi jedili in najboljšo pijačo. V hiši sobe za tujce in letovišarje. Avtogaraža. — Ko prideš v Mozirje, obišči gostilno Majerhold.

Dražba

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani proda na javni ustmeni dražbi dne 13. aprila 1939 pri Šumski upravi razlaščenih gozdov, Kočevje, ca. 400.000 kg v lastni režiji izdelanega bukovega oglja, loco gozd.

Pogoji in pojasnila so na razpolago pri gornji upravi v Ljubljani, Cesta 29. oktobra št. 24-I. in pri Šumski upravi v Kočevju.

Za vsa v zidarsko stroko spadajoča

dela se priporoča

OGRIN ANTON

oblastno koncesionirani zidarski mojster

Nomenj — Bohinjska Bistrica

Razpis

Cerkveno-konkurenčni odbor občine Muta razpisuje na podstavi sejnega sklepa z dne 21. marca 1939 popravilo cerkvenega stolpa na Muti.

Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobe pri občini Muta.

Ponudbe je vlagati pismeno v zaprti kuverti najpozneje do 30. aprila 1939 pri občini Muta.

Muta, dne 28. marca 1939.

Predsednik: Dobnik Aleš, s. r.

Umrli je po dolgem trpljenju, v starosti 80 let, najina dobra sestra

Marija Bogataj

Blago pokojnico priporočava v molitev in blag spomin.

Ljubljana, Ziri, dne 30. marca 1939.

Apolonija Bogataj in Helena Peternel, sestri.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob težki izgubi našega draga očeta, soproga, brata, strica, gospoda

Avgusta Karlingerja

ter darovalcem vencev in cvetja, častiti duhovščini, posebno pa še č. g. opatu in banov. zdravniku dr. Gregorju Fedranu in vsem onim, ki so blagega pokojnika tako v velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, prav vsem iskrena hvala.

Žalujejo ostali.

Skrivnost amerikanskega jezera

Napravil je nekaj korakov po trotoarju in se spomnil na četrtga gospoda Marsha... Mr. Marsh! Tudi on je moral odpotovati z brzom ob šestih zjutraj v New-York! Tudi on je pobegnil! Naznanil je beg že v čakalnici miss. Mercurosove...

Končno je, ne morem več vzdržati... Zblaznel bom, če bo to še kaj časa trajalo... Moram oditi... To popoldne sem šel v Cookovo pisarno...

Neighbour se je še spominjal teh besed in glej, v zmešnjavi se je rodila ta misel. Marsh je izrazil željo, da zapusti Chicago... Morebiti... so se oni trije dogovorili.

Ti, moj krogar, ti nam hočeš pokvariti družino. Ti si Devil Path! Morebiti je vsak mislil, da mora slediti ban-kirju. Da, da... to mora biti!

Casnikar je ustavil taksi, ki je šel mimo.

»Hitro! peljite me v Chicago Daily Tribune! Dvojna napitnina!«

XI.

Deset minut čez štiri.

Emilija Monar je dobro poznala svojega zaročnika. Nikoli v svojem življenju ni bil točen. Navajen je bil zamujati vsaj pol ure. Zaradi tega se ji pač ni mudilo na križišče Western avenue s 36. cesto. Tako je bila prepričana, da bo prva prišla...

Toda, ko je zagledala križišče, se je nasmehnila. John je bil tam, he! Ze se je začel vznemirjati! Emilija bi pač mogla slutiti, da se bo na ta imenitni dan John gotovo potrudil, da pride ob pravem času na sestanek.

Ko jo je zagledal, je koračil k njej: »Ste tu, Emilija! Ah! mislil sem, da sploh ne boste prišli!«

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakom.

Službodobne

Pomočnika
za boljše delo sprejme
tako Lj. Mravljica —
krojač, Mozirje. (b)

Služkinjo

stara od 30—35 let, veščo
dobre kuhe, z znanjem
nemščine, se takoj sprejme
k dvočlanski rodbini
v inozemstvu (v Švici).
Začetna plača z vso oskrbo
približno 1000 din. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 4880. (b)

Graščina Boštanj

pri Sevnici laže pridnega,
delavnega, domačega,
oženjenega hlapca brez
otrok za živino, sadovnjake
in poljsko delo. —
Starost ne pod 35 let.
Pismene ponudbe z nav-
vedbo dosedanjega služ-
bovanja poslati upravi
»Slovenca« pod št. 4470.

Denar

Kompanjona (-ko)

z denarjem laže vpeljana
trgovina v centru Mari-
bora. Ponudbe na upravo
»Slovenca« pod »Tako!«
553/4816. (d)

Auto-motor

»Chevrolet«

zaprt, poltovorni, poceni
napredaj. Naslov v upr.
»Slovenca« pod št. 4757.

»Sachs« motorno kolo

100 cm, novejši tipe, in
navadno kolo zelo poceni
napredaj. Likalnica, Ve-
gova 12. (t)

Motor »Harley«

s priklopo, 1200 cm,
zadnji model, menjalna
kolesa, rezervno kolo,
malo vožen, dobro ohran-
jen, prodam za smešno
nizko ceno. Erjavec, fo-
tograf, Stična. (t)

Vnajem

Dvosobno stanovanje

in lokal, primeren za
vsako obrt, takoj oddam.
Cerkvena ulica 21. (t)

Trgovski lokal

na Sv. Petra nasipu 29
se takoj odda. Istotam se
oddaja tudi več prostorov
na dvorišču za skladišča
ali obrtne delavnice. (n)

Razno

Dame, pozor!

Trajna ondulacija, bar-
vanje las najceneje v sa-
lonu »Polanec«, Kopitarje-
va ulica 1. (r)

Prodamo

Orehova jedra in orehe
nudi Sever & Komp.,
Ljubljana. (1)

Moško perilo

na drobno in na debelo
po najnižjih tovarniških
cenah nudi »Kreko«, za-
loga perila, Tavčarjeva 3.

BLAGO

za moške in fantovske
obleke, za damske sport-
ne kostume in plašče,
dvojna šir. od 20—60 din,
dobite v novo otvorenji
trgovini
za Ljubljano, pri Zmaj-
skem mostu

Sv. Petra nasip št. 29.
Istotam moško ceneno pe-
rilo, n. pr. srajce od 19
din, spodnje hlače od 13
din naprej.

»Presto« kolesa

večletna tovarniška ga-
rancija. — Na ugodne ob-
roke. — Na zalogi tudi ko-
lesa drugih znamk.
Rabljena kolesa vzamemo
v račun.

Nova trgovina

Tyrševa cesta 36
(Nasproti Gospodarske
zveze).

Pohištvo

vse lastnega izdelka, ku-
pite najceneje pri Andreju
Kregar, St. Vid n. Ljub-
ljano, poleg kolodvora.

Semena

prava erfurtška, uradno
preizkušena dobite
v trgovini pri

M. Widmayer

Ljubljana,
Cankarjevo nabrežje št. 3
Podružnica: Tyrševa 51
Stojnica:
Nabrežje 20. septembra.

Prvovrstni trboveljski premog

brez prahu
koks, suha drva
nudi

I. Pogačnik
Boharjeva 3 Telefon 20-59

Posestva

Hiše

trgovske in stanovanjske
ter stavbne parcele ozir.
posestva - nudi v ugoden
nakup Pristavec Fran-
jo, realitetna pisarna v
Ljubljani, Erjavčeva c. 4a

»Imobilija«

ima v prodaji vsako hišo,
vsako stavbišče in vsako vilo,
ki je resno naprodaj, razpo-
laga z organizacijo za uprav-
ljanje imetja, dolgoletno de-
lo, prvovrstne reference.

1.800.000 din gotovine

in 600.000 din hipoteke, do-
hodkov 366.000 din. Nova pa-
lača v strogem centru z lokali
in velikimi skladišči ter mo-
dernimi stanovanji in luksuz-
nim udobjem, ogrevanje na
paro, topla tekoča voda itd.
Gradnja in zidanje take pa-
lače bi stalo čez 1.000.000 din
več kot cena, za katero se ta
veliki objekt sedaj prodaja.

1.600.000 din gotovine

in 1.050.000 din hipoteke, do-
hodkov 280.000 din. Najbolj
luksuzna palača, kar jih je
naprodaj in lahko dokažemo,
da v prestolnici s 30.000 hi-
šami ni 20 hiš, ki bi bile tako
luksuzno in sodobno zidane.
Palača se nahaja v najstrož-
jem centru, stanovanja pa za-
dovoljujejo najbolj rafinirane
zahteve uglednih in razvojn-
ih stanovalcev. To je vse-
kakor najboljša priložnost za
gotovo in rentabilno investic-
ijo kapitala.

1.300.000 din gotovine

in 450.000 din hipoteke, do-
hodkov 200.000 din. Nova pa-
lača v strogem centru, z lo-
kali in sodobnimi stanovanji.
Osebnost in dvoje tovarnih dvig-
al, etlačno ogrevanje, ploščice
in marmor, vzidane banje itd.
To je edini objekt, ki je na-
prodaj pod 2.000.000 din, dasi
je v sredini mesta, ima oseb-
no dvigalo in 5 nadstropij.

Stavbišče — priložnost!

Stavbišče blizu Borze, čez
400 m², popolnoma pravilno, s
čez 20 m lica, nujno naprodaj
za 550.000 din. — Stavbišča v
vseh krajih prestolnice
v največji izbiri.

»Imobilija«

Knez Mihajlova 17

Tel. 26-167 in 28-260

Dobro obrit-
dobre volje!

ROTBART

GOSPODJE! Halo! Halo!

Ali ste si že ogledali
krasno izbiro razstavljenega blaga za moške obleke
in površnike v novih velikih izložbah tvrdke

F. I. Goričar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Lepi in moderni deseni, dobre kvalitete in — kar
je važno — tako nizke cene v izložbah Vam jamčijo,
da se odločite za nakup Vaše nove obleke pri nas!
Oglejte si torej našo zalogo tudi v trgovini!

Zahvala

Vsem, ki so ob smrti našega dobrega soproga, brata, strica in
svaka, gospoda

Milana Jenčiča

inž. tehn. podpolkovnika v pok.

z nami sočustvovali, podarili vence in šopke ter spremili draga
pokojnika na poslednji poti, izrekamo tem potom prisrčno zahvalo.

Šmarje pri Jelšah, Ljubljana, Wien, dne 31. marca 1939.

Žalujejo ostali.

Zahvala

Vsem, ki ste spremili našega predobrega očeta, starega
očka, tasta, strica, gospoda

Andreja Slejko

na njegovi zadnji poti, molili za njega, mu darovali cvetje,
izrekamo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo č. g. kanoniku Riharju za
vodstvo in g. kaplanu. Posebno hvaležnost pa smo dolžni
mekinjskemu č. g. župniku Čadežu za asistenco. Nadalje
č. g. oo. frančiškankam, č. g. usmiljenim sestram, kamniški
čitalnici in pevskemu društvu »Liri« za ganljive žalostinke,
ter slednjič vsem tistim, ki so nam ustmeno ali pismeno
izrazili svoje sožalje.

Kamnik, dne 30. marca 1939.

Rodbini Petek in Mejač.

Takoj greva v Saint-Francis church.

»Emilija!«

»Vi se torej smatrate za velikega časnika, John Neighbour! Vi mislite, da vam bi bila jaz v oviro na vašem lovi za Devilom Pathom? Napadno menite! In... imam denar, plačala si bom karto. In ko se vrnem bom objavila svoje vtise...«

»Ne, ne!«

»Gotovo vem, da bo vaš ravnatelj vzradoščen! Ne gre za to, Emilija...«

»Kar hoče žena, John...«

In ta žena je res hotela!

Kako je znala poiskati dokaze, da je pre-
pričala zaročnika! Kako dobro je poznala svoj
ženski posel! Kar žena hoče... Bog hoče!

John Neighbour ji je zaman ugovarjal z
vsem, kar mu je prišlo na misel; nič ji ni moglo
izbiti iz glave njene volje. Ta drzna pot z leta-
lom v Newyork pred odhodom francoskega pa-
rnika... Kako bi bilo to zabavno!

Emilija je hrepelca vse svoje življenje po
pustolovčinah. Kot vse ameriške žene je bila tu-
di ona skrajno romantična. Bila je odločena, da
te nepričakovane prilike, ki se ji je nudila, za
nobeno ceno ne izpusti iz rok. Hotela je poskusiti
svojo srečo. Nobena stvar, niti noben človek je
ni mogel pregovoriti.

Neighbour se je moral vdati. Četrta ure po-
zneje je izgovarjal v Saint-Francis Churchu po-
svečene besede, s katerimi se združuje z Emi-
lijo za vse življenje in oblublja, da bo delil z
njo brez izjeme vse veselje, vse napore, vse živ-
ljenjske skrbi.

Mladenka je žarela od veselja. Slednjič se ji
je sen uresničil. Slednjič je ni moglo nič več lo-
čiti od Johna. Nič več?... Da, smrt.

Ob tej misli jo je spreletela ledeno mrzla zo-
na. A takoj se stresla z glavo.

Ali se naj predaja ob tej uri takim črnim
mislim? Vse življenje se je odpiralo pred njo.
Čudovito življenje, ki se pričinja s potovanjem
v letalu.

Ob četrta na šest sta prišla Neighbour in nje-
gova žena na letališče.

»Letalo Chicago Daily Tribune« je poizve-
dovale Neighbour.

»Na koncu zemljišča poleg svojega hangerja,«
so mu odgovorili. »Pilot vas čaka.«

»Pilot? Toda... to res! Letalo je dvosedež-
no. Potem kakem Emilija...«

Mladenka je našla takoj rešitev:

»Ali niste vi pilot, John?«

»Da, toda...«

»No, dobro! Glej: vi boste vodili letalo, a jaz
bom potnik...«

Kakor se vidi, je bilo to zelo enostavno!
Pilot je zaman prišel k Neighbouru, da bi po-
skušal pregovoriti mladenko, ničesar ni hotela
slišati. Ob pol šestih se je letalo dvignilo in ve-
lika Emilijina pustolovščina se je pričela.

Velika pustolovščina? Oh, seveda se je izvr-
šil let iz Chicago v Newyork brez resnejše ne-
sreče. Letalo je bilo zgrajeno za veliko hitrost.

Vseeno je, kateri pilot bi mogel prevoziti tisoč
dvesto kilometrov v štirih urah, toda John Neigh-
bour proge ni poznal. Zgubil je pot, zavil proti
severu, se zopet uravnal in končno pristal malo
pred polnočjo v Newyorku.

»Normandie« gospod? Odplula!«

»Odplula!« je vzkliknil Neighbour.

»Da, gospod. Pred več kot pol ure je zapu-
stila pristanišče. Odbilo je polnoč... Toda pa-
rnikov za Evropo ne manjka, gospod. Po nekaj
urah »Rex...«

Neighbour ni več poslušal. »Normandie« je
odplula... odplula brez njega! Ne, ne, ni mogel
dopustiti takega poraza. Ni si mogel misliti, da
bo ostal zadaj. Ni mogel prenesti uničenja svojih
naštrgov. Mr. Cliff bi zbesnel. Gotovo bi ga vrgel
skoz vrata...

Vendar vsaka sekunda, ki preteče...

»Brzjav!« je zatulil in zagrabil uslužbenca
za roko.

Ljubljana

Obvezna telovadba vajencev

Pred kratkim smo pod tem naslovom objavili članek, ki se je prav toplo zavzel za vajence, ker morajo po pouku v obrtni nadaljevalni šoli ostati še pri letos uvedeni obvezni telesni vzgoji. Pisec je pa o tem pouku vajencev gotovo premalo poučen, ker ljubljanskemu odboru za telesno vzgojo očita, da morajo biti vajenci take dni celo do 9 zvečer lačni.

Zato pa prav radi objavljamo tudi pojasnilo, ki smo dobili z magistrata, ter je zanimivo tako za starše in vajence, kakor tudi za mojstre.

Mestna občina je po zakonu o obvezni telesni vzgoji dolžna organizirati obvezno telesno vzgojo za moško mladino, ki ne obiskuje srednjih šol. Vseh teh obveznikov v starosti od 14. do 20. leta je v Ljubljani čez 2000. Za tako množico pa mestna občina ljubljanskega nikakor ne more organizirati pouka, ker nima niti finančnih niti tehničnih možnosti. Zato se je morala ravnati za enkrat po zgledu Belgrada in Zagreba, kjer so se omejili samo na pouk učencev strokovno nadaljevalnih šol, ker so obrtni vajenci mnogih strok zaposleni na tak način, da jim je sistematično telesno razgibanje nujno potrebno, predvsem pa krojačem, čevljarjem, pekarni in dr. Zakon predvideva sicer nedeljski pouk, vendar je pa tudi po drugih krajih ob delavnikih, ker je zlasti po mestih laže izvedljivo.

Pisec je z najboljšim namenom zahteval pouk ob delavnikih, toda pri tem ni pomislil na mojstre, ki ob delavnikih celo v šolo ne neradi pošiljajo svoje vajence. Po drugih državah mora imeti obrtniški naraščaj najmanj eno popoldne na teden prosta za razgibanje v svežem zraku na urejenih igriščih in pod strokovnim nadzorom.

Če bi bil mestni odsek za telesno vzgojo prišel s to zahtevo, bi gotovo takoj zavladalo veliko razburjenje med mojstri, na drugi strani pa spet ni bilo mogoče vajencem vzeti nedelje, saj jim vsi privoščimo izlete v planine, smučanje, nogomet, lahko atletiko in tudi razvedrila ter počitek. Poleg vsega tega pa v Ljubljani še tudi nimamo primernih, zlasti pa nam manjka tako velikih zaprtih prostorov, da bi lahko vsi obvezniki na nedeljo telovadili v njih. Ker je sedaj telovadba vajencev po pouku strokovno nadaljevalne šole, izgube vajenci najmanj časa, ker jim ni treba dvakrat hoditi v šolo. S tem se gotovo etrinja tudi pisec članka, ki govori, koliko časa izgube vajenci s hojo k telovadbi, če stanujejo daleč v okolici mesta.

Popolnoma pa moramo pritrditi prijatelju vajencev, da vajenci ne smejo in ne morejo biti brez jedi od poldne pa do noči. Ljubljanski mestni odsek za obvezno telesno vzgojo je pa tudi to upošteval mnogo bolj kakor znatno večja in bogatejša mesta v državi, ko je poskrbel, da vsak vajenec po končanem pouku strokovno nadaljevalne šole dobi za malico hlebeček polbelega kruha, preden gre v telovadnico ali na sportno igrišče.

Vsem željam seveda ni mogoče ustreči, vendar je pa že iz tega razvidno, da telesno-vzgojni odbor mestne občine ljubljanske upošteva interese vajencev in delodajalcev tako, kakor nikoder drugje v državi. Pouk je v mejah možnosti izveden na res najpriladnejši in najboljši način, pri tem je pa treba tudi poudariti, da obvezna telesna vzgoja ne obstoji samo iz telovadbe, temveč ves njen program sloni na nacionalni, moralni ter splošno telesno vzgojni podlagi, kakor to predpisuje učbenik ministertva za telesno vzgojo. Ljubljana je prva v dravski banovini, ki je uredila obvezno telesno vzgojo, zato pa moramo s svojimi zahtevami še počakati, kako bodo druga mesta rešila to težko vprašanje. Že danes smo trdno prepričani, da bo Ljubljana vsem drugim krajem v zgled in da se bodo druga prijatelji vajencev sklicevali na obvezno telesno vzgojo v Ljubljani.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vžigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeci, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« gorenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova voda« se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

I. G. Emil Kralj, odlični igralec naše drame, proslavi v torek 4. aprila 25. letni jubilej svojega odrednega dela. Ob tej priliki bo nastopil v Tolstojevi drami »Živi mrtveci« v vlogi Fedje Protasova. Jubilejna predstava bo v opernem gledališču. Vljudno prosimo ljubitelje številne prijatelje in častilce njegove umetnosti, da kupijo vstopnice pri dnevnih blagajni v operi, kjer so že v predprodaji.

I. Spremembe pri okrajnem sodišču. Z nastopom službe sodnika Pleiweisa, ki je bil premeščen iz Kranjske gore v Ljubljano, se je spremenil razpored poslov na sledeče: sodnik Pleiweis prevzame vso pravno pomoč in vse tekoče in na novo pripadajoče kazenske zadeve črk B, K in O s 1. aprilom t. l.; sodnik Jože Rus prevzame vse

tekoče in na novo pripadajoče civilne zadeve črk H, L, R in Z in se zanj ustanovi oddelček IV/B. Temu oddelku je dodeljen kot vodja pisarne kancelist Roman Kramaršič. Vse stanovanjske zadeve, še neresene in na novo pripadajoče, obdrži od petih civilnih sodnikov vsak svoje.

I. Razstava motornih koles. Motoklub »Ilirijac« priredi od 15. do 22. aprila razstavo motornih koles. Sodelovali bodo le ljubljanski trgovci z motornimi kolesi. Izbira bo velika, saj so že vse tvrdke dopolnile svojo zalogo. Vsi letošnji modeli najboljših svetovnih tvrdk bodo zastopani. Priprave za razstavo so v polnem teku. Nekatere tvrdke so že prijavile, katere modele žele razstaviti. Druge se še pogajajo s tovarnami, da dobe do razstave res vse nove modele. Razstava bo v dvorani Delavske zbornice.

I. Prosvetno društvo Simon Gregorčič prej Plamen. Zastopnik imenovanega društva je hodil z nabiralo polo po Ljubljani ter deloma pri zasebnikih, pri raznih trgovcih in obrtnikih, ki so imeli posla s zidavo frančiškanske dvorane, nabiral prispevke, kakor je dejal, za: frančiškanske dvorane in za gori omenjeno društvo. Javnosti se s tem sporoča, da omenjeni gospod zastopnik ni bil pooblaščen od nikogar, najmanj pa od župnega urada Marijinega Oznanenja, da nabira to-zadevne prispevke. Če je bil pooblaščen od Prosvetnega društva Simon Gregorčič ali ne, to bo dognala policijska preiskava. Do sedaj nabrane zneske je porabil sam za svoje lastne namene. To pojasnilo javnosti, da ne bo še kdo nasedel.

I. Za moške obleke — damske obleke; plašče, kostume kupite najugodnejše pri Jeločnik & Simončič - Ljubljana - Pred škofijo 13.

I. Zopet češki film — slovenska filmska umetnina na sporedu v kinu Unionu. Umetniško višino češke filmske industrije spričujejo nepozabni filmi »Hordubalovi«, »Hajduk Janušike«, »Nedolžnost«, »Križ ob potoku« itd. Najnovejši češki film »Župnikov križev pot«, ki bo od danes naprej na sporedu v kinu Unionu, pa po lepoti in vsebini prekaša vsa dosedanja češka filmska de-

Kneginja Olga pri izpitu prostovoljnih bolniških strežnic Rdečega križa

Belgrad, 30. marca. AA. Nj. Vis. kneginja Olga je prisostvovala izpitu prostovoljnih strežnic Rdečega križa.

Poleg materialne oskrbe za sprejem in nego ranjencev in bolnikov, si naš Rdeči križ živahno prizadeva tudi za izobrazbo pomožnega zdravstvenega osebja. Za izkazovanje prve pomoči pri neurečeh je že sposobnih okoli 13.000 samaritanov in samaritanek. Od leta 1935 se prireajo množične bolničarske tečaje v vsej državi. Do konca lanskega leta je bilo vsega 250 tečajev. V teh tečajih se je izučilo za prostovoljno bolničarsko službo 2868 moških in 3156 žensk. Potreba za to osebje, posebno za prostovoljne bolniške strežnice, je velika. Zato se je Rdeči križ obrnil s pozivom do vseh rodoljubnih žen in deklet v državi, da se vpišejo v krajevne odbore Rdečega križa za te tečaje, ki jih Rdeči križ prireja zastonj. Absolvirane tečajnice imajo to korist, da imajo pravico negovati bolnike v zasebnem življenju, razen tega se pa pripravljajo za naloge, ki bi jih upravičeno čakale v primeru vojne. V Belgradu so od lanske jeseni priredili 35 bolničarskih tečajev.

Maribor

m. Eni se selijo, drugi pa obrate večajo. Poročali smo že, da namerava tovarna Zelenka & Co. preseliti svojo predilnico iz Maribora nekam na jug. V mariborski javnosti se celo trdovratno vzdržuje vest, da se bo selila kar v Egipt. Pojavila se je tudi novica, da se namerava še neko drugo tekstilno podjetje v Mariboru preosnovati v akcijsko družbo po vzoru, kakor je to storila tovarna Doctor in drug in da tudi namerava potem prenesti svoj sedež v Belgrad, tovarna pa bi še nadalje obratovala v Mariboru. Na drugi strani pa se sedaj sili razveseljiva vest, da bo Mariborska tekstilna svoje obratne prostore znatno povečala.

Cenjenem občinstvu vljudno sporočam, da sem se preselil iz gostilne »Pri delavski pekarni« Tržaška cesta št. 38 v gostilno »Tržaški dvor«, Tržaška cesta št. 44, ter se tem potom cenjenim gostom vljudno priporočam

Starman Rado.

m. Važna konferenca v Slovenskih gorah. Danes bo pri Sv. Lenartu v Slov. gorah važna konferenca, na kateri se bo razpravljalo o vprašanju elektrifikacije Slovenskih gor.

m. Občni zbor Društva združenih zasebnih in trgovskih nameštencev v Mariboru je bil v sredo zvečer. Vodil ga je predsednik Anton Snoj, poleg odbornikov pa je poročal tudi predsednik centralne narodni poslanec Rudolf Smersu. Pri volitvah je bil za predsednika izvoljen Franjo Sekolec, za

ALBUS terpentinovo milo

varuje Vaše perilo!

Dobiva se povsod!

Pazite na ime Albus!

Berlinski odmev Daladierovega govora

Berlin, 30. marca. AA. DNB.: Berlinski listi ugotavljajo v zvezi z včerajšnjim govorom predsednika francoske vlade Daladierja v glavnem to, da ta govor ni alajsal napetosti. »Nachtausgabe« piše, da je Italija dobila od Francije na Mussolinijeve zahteve negativen odgovor. Objava italijansko-francoske izmenjave not je jasno pokazala, da Francija popolnoma dobro pozna italijanske načelne zahteve. Toda Francija — ugotavlja »Lokal Anzeiger« — se raji izjavi na polje splošne politike in načelnega stališča proti tistim narodom, ki se bore za nov sistem v Evropi.

»Hamburger Fremdenblatt« pa pravi: Glaeni »Nikolai«, s katerim je Francija od začetka odgovarjala na italijanske zahteve, je zdaj ponovljen v nekoliko milejši obliki. Zdi se, da Daladier niti danes noče priznati, da so Mussolinijeve zahteve enake pojmom Džibutija, Suez in Tunisa. Razen tega se je francoski ministriki predsednik po sodbi lista popolnoma brez potrebe ukvarjal tudi z dogodki v Srednji Evropi in se tako rekoč postavil na čelo nekakšne ideološke fronte »narodov miru«. Na Francoskem naj se zato nikar ne čudijo, da Nemčija tega dela Daladierjevega govora nikakor ni navdušeno sprejela.

Nemški notranji minister

o nemških manjšinah na Poljskem in v Jugoslaviji

Berlin, 30. marca. TG. Notranji minister Frick je imel govor, v katerem se je pečal s položajem nemške manjšine na Poljskem. Dejal je, da manjšinski dogovor med Nemčijo in Poljsko iz l. 1937 na žalost ni uspel, da bi to vprašanje rešil. Začeli smo nova pogajanja, da bi se usoda obojih manjšin uredila na pravičen način. On upa, da se bo posrečilo, kajti to vprašanje postaja vedno bolj pereče.

Frick je govoril tudi o nemški manjšini v Jugoslaviji ter izrazil upanje, da bo tudi to vprašanje lepo urejeno, ker nemška država polaga največjo važnost na miroljubno sodelovanje s to državo.

Poljska - Nemčija zanimiv glas službenega lista

Varšava, 30. marca. TG. »Express Poranny«, ki je glasilo zunanjega ministertva, piše o odnosih med Poljsko in Nemčijo in pravi, da je poljska vlada trdno odločena, da bo sledila smernicam pokojnega maršala Pilsudskega. Ostala bo zvesta svojim zvezam, a prav tako pa bo tudi držala pogodbe, ki jih je sklenila s svojimi sosedami, in se ne bo pustila zapeljati v kakšne borbe proti njim. Poljska vlada ne bo sprejela od nikoder nobene pobude, ki bi mogla spremeniti njeno politiko dobre sosesčine z Nemčijo na osnovi pogodbe iz leta 1934.

Slovaška pogačanja z Madžari prekinjena

Budimpešta, 30. marca. AA. Uradno poročajo, da so se danes nadaljevala posvetovanja med madžarsko in slovaško razmejitveno komisijo. Slovaki so postavili razne teritorialne zahteve, toda Madžari so jih zavrnili. Posvetovanja so se nato spet prekinila, ker so slovaški delegati izjavili, da morajo dobiti nova navodila od svoje vlade.

Washington, 30. marca. c. Čehi in Slovaki v Zedinjenih državah so sklicali skupen kongres svojih voditeljev. Kongres bo v aprilu, in sicer najbrž v Chicagu.

Amerika opusti nevtralnostne zakone

Washington, 30. marca. TG. V teku današnjega dneva je ameriška vlada sprejela nove informacije o nadaljnjem razpletu evropske napetosti. Te vesti pravijo, da bo pritisk na »demokratske« velesile še trajal in da se pripravljajo nove monakovsko ponižanje. Zaradi tega bo ameriška vlada storila vse potrebno, da pomaga ohraniti mir brez ponižanja in bo zaradi tega prihodnji teden tudi predložila zakon, s katerim bo opustila dosedanje zakonodajo o ameriški nevtralnosti.

Kakšen je južni tečaj

Berlin, 30. marca. AA. DNB.: V kratkem se bo vrnil parnik »Schwabenland« s svoje ekspedicije v predele okoli Južnega tečaja. Poročajo, da je ta ekspedicija raziskala 600.000 kv. km ozemlja ter da so rezultati tega raziskovanja zelo zadovoljivi. V pokrajinah okoli Južnega tečaja so odkrili obširne poledelele nižave, pa tudi hribe, visoke več tisoč metrov. Ugotovljeno je bilo tudi, da se od teh hribov pa vse do Južnega tečaja razprostira obširna visoka ravan. Južni tečaj leži kakor je ugotovila ta polarna odprava, okoli 2900 m nad moreko površino. Ekspedicija prinaša s seboj tudi bogat zoološki material. Tako so odkrili tudi novo vrsto pingvinov, imenovanih »cearski pingvini«. Članom ekspedicije se je posrečilo vjeti nekaj živih pingvinov in jih vzeti s seboj.

Zadružno gibanje

Belgrad, 30. marca. m. V veliki dvorani beograjskega vseučilišča je bil danes deveti redni občni zbor Glavne kmetijske nabavilne zadruge. Občni zbor je vodil predsednik Dragan Miličević. Po odposlanih pozdravnih brzojavah kralju, kreu za namestnika, predsedniku vlade, kmetijskemu in finančnemu ministru je bilo prečitano poročilo o poslovanju zadruge v pretekli poslovni dobi. Za tem se je razvila daljša razprava, v katero je poseglo več govornikov, ki so se zavzemali za znižanje uvoznih carin za poljedelsko orodje.

Gorenjci! Nosite HINKO klobuke!

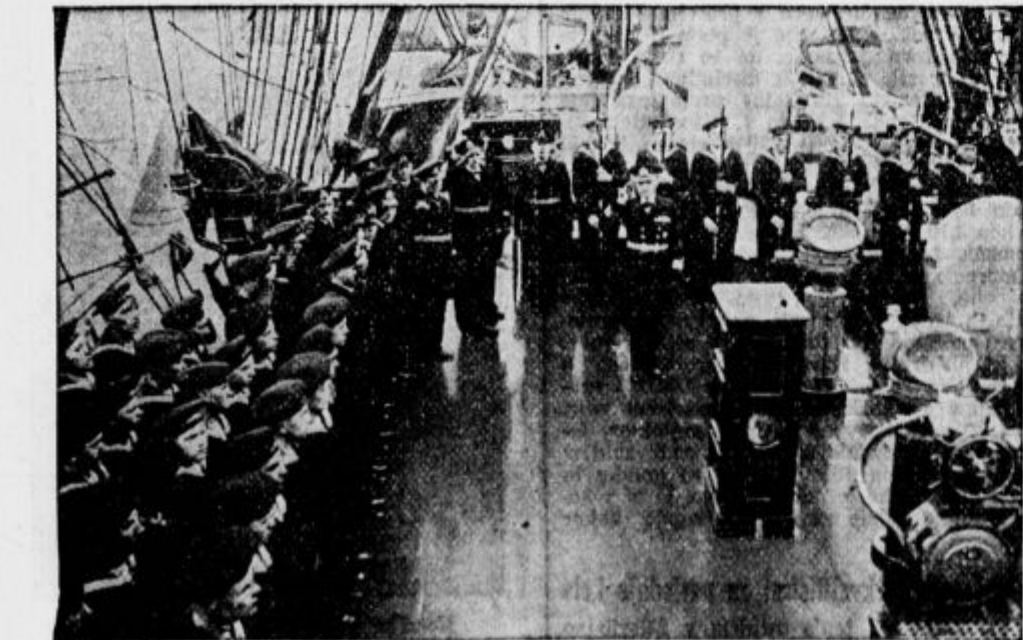
Tudi tovarna »Semperit« odpušča delavce. V včerajšnjem »Slovencu« smo poročali, da je začasno odpuštila velika kranjska tovarna 86 delavcev, ki so bili zaposleni v predilnici. Zvedeli smo, da je tudi tovarna »Semperit« v Kranju odpovedala za dne 15. aprila službo okrog 90 delavcem. Tudi tovarna »Semperit« odpušča delavce zato, ker ne dobi deviz za potrebne sirovine.

Povodnji v Srbiji

Belgrad, 30. marca. m. Zaradi deževja zadnjih dni so narastle skoraj vse reke v notranjosti države. Poročilo pravijo, da so v notranjosti velike poplave. Med drugimi se je razvila tudi Južna Morava in poplavlja velike komplekse.

Osebnosti

Belgrad, 30. marca. AA. Premješčen je za svetnika v 4-2 v prometno-komercialni oddelček ravnateljstva Ljubljana s sedežem v Ljubljani Franc Smerdu, dosedanja svetnik ravnateljstva v Subotici.

Romunska vojna mornarica je dobila novo šolsko motorno jadrnico. Izdelale so jo ladjedelnice Blohm & Voss v Hamburgu. Ko so na njej slovesno razvili romunsko zastavo (slikali in jo je prevzelo romunsko vodstvo, so dali ladji ime »Mircea«.

